

GRÄNSHINDERRÅDETS VERKSAMHETSRAPPORT

MED KOMMENTARER FRÅN DE NORDISKA REGERINGARNA

20/21

KÖPENHAMN 18 MARS 2022

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förord	6
Vision 2030	7
Norden i siffror med siffror	9
De nordiska statsministrarnas deklaration	10
Gränshinderrådet	12
Mandatet 2018-2021	14
Organisering av Gränshinderrådets arbete	20
Gränshinderrådets medlemmar	23
Särskilda insatser under coronakrisen	24
Gränshinderarbetet	26
Mål och resultat	26
Definition av gränshinder	27
Gränshinderdatabasen	27
Gränshinderrådets prioriterade gränshinder	29
Hinder på arbetsmarknadsområdet	33
Hinder på utbildningsområdet	36
Hinder på social- och hälsoområdet	39
Hinder på skatteområdet	55
Hinder på näringslivsområdet	70
Övriga gränshinder	77
Avklarade gränshinder 2014–2021	86
Temaområden	91
Det förebyggande arbetet	99
Informationsarbetet	100

Samarbetet med Nordiska rådets Gränshindergrupp 105

Efterord 107

Bilaga 108

Källor till statistiken i Verksamhetsrapporten 2020–2021 109

Mandat för Gränshinderrådet 2022–2024 111

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version: <https://pub.norden.org/politiknord2022-701>

Sammanfattning

Gränshinderrådet är ett politiskt tillsatt organ som arbetar med att 1) lösa gränshinder mellan de nordiska länderna, 2) förebygga uppkomsten av nya gränshinder och 3) öka och effektivisera informationsinsatserna. Arbetet är avgörande för att vi ska uppnå de nordiska statministrarnas Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest integrerade och hållbara region år 2030.

De senaste två åren har Gränshinderrådets arbetet starkt präglats av coronakrisen och de problem som, till följd av inreserestriktioner och nationella beslut, har drabbat norrbor i deras gränsöverskridande vardag. Gränshinderrådet och informationstjänsterna har haft en central roll i att inrapportera störningar som uppstått i den fria rörligheten till följd av inreserestriktioner och nationella beslut. Totalt 21 rapporter med 121 coronarelaterade störningar har rapporterats vidare till de nordiska regeringarna och andra relevanta aktörer.

Trots stort fokus på coronarelaterade störningar har även arbetet med ordinarie gränshinder prioriterats. Under perioden har Gränshinderrådet aktivt arbetat med 47 gränshinder och av dessa har 16 avklarats.

Under 2020 påbörjades även arbetet med Gränshinderrådets nya mandat. Det nya mandatet började gälla 1 januari 2022 och sträcker sig fram till den 31 december 2024. Det nya mandatet finns att läsa sist i bilagan till denna rapport.

Lösta gränshinder mellan de nordiska länderna

- Under perioden 1 juli 2020–31 december 2021 har 16 av de prioriterade gränshindren avklarats, varav 10 har lösts och sex gränshinder har berörda departement beslutat att avskriva såsom olösbara.
- Gränshinderrådet har arbetat med sex temaområden med koppling till mobilitet.
- Fram till den 31 december 2021 har det inrapporterats 121 coronarelaterade störningar i den fria rörligheten, och av dessa var 96 inaktiva per den 21 december 2021.

Förebygga uppkomsten av nya gränshinder

- Alla fackministerråd ska arbeta förebyggande inom sina områden och så långt det är möjligt säkra att EU-lagstiftning genomförs likartat i Norden.
- Länderna ska sträva efter att förhindra att nya gränshinder uppstår när de inför nya lagar och regler.
- Även Gränshinderrådet och informationstjänsterna arbetar förebyggande. Detta görs bland annat genom den omfattande informationsverksamhet som informationstjänsterna bedriver.

Öka och effektivisera informationsinsatserna

Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala

informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Nordkalottens Grensetjeneste/Gränstjänst och Øresunddirekt är Gränshinderrådets strategiska frontlinje i kontakten med invånare och företag i Norden och bidrar till det medborgarnära arbetet att uppnå Vision2030.

De tre gränsregionala informationstjänsterna har, med stöd från och på initiativ av de nordiska samarbetsministrarna, utvecklat ett medborgarnära och användarvänligt digitalt inrapporteringsystem för gränshinder som uppstår i de nordiska gränsregionerna. Hösten 2021 lanserades verktyget "Ditt gränsproblem".

Förord

Et "annus horribilis" med håb!

2020 var et "annus horribilis", et forfærdeligt corona-år, med omfattende, voksende grænsehindringer og historisk lav integration i Norden. Stik imod det fælles mål: at Norden skal blive verdens mest holdbare og integrerede region. Og stik mod den samarbejdsånd, der førte til pasfriheden og det fælles arbejdsmarked i 1950-årene.

"Störningarna" undergravede den tillid, der er nødvendig for, at borgerne tør satse på en dagligdag fordelt på flere lande: grænsependlere, studerende, sommerhusejere, investorer, turister osv. Især de meningsløse grænsehindringer var undergravende for tilliden. F.eks. når pendlere skulle tage store omveje for at komme over grænsen, eller når restriktionerne var direkte diskriminerende, uden at det kunne begrundes med smittetallene.

Det positive og opmuntrende er, at langt flere mennesker blev opmærksomme på værdien og nødvendigheden af nordisk samarbejde.

Fra nu af kan det kun gå fremad med at integrere Norden, hvis vi lærer af fejltagelserne og realiserer Enestam-rapportens forslag om fælles kriseberedskab m.v. I fremtiden vil grænser ikke blive lukket, hvis den regionale smitterisiko er den samme på de to sider af grænsen.

Dertil kommer de digitale muligheder for at fremme integrationen. De mange møder, der blev afløst af digitale møder, gav os nyttige erfaringer, der kan bruges efter corona. Ligeså de digitale muligheder for at lette borgernes liv, så det bliver lettere at bo, studere og arbejde i et andet nordisk land: For eksempel at sikre borgernes adgang til offentlige tjenester i de øvrige lande, på baggrund af hvert lands eget nationale system for digital signatur som forudsat i det nordisk-baltiske samarbejdede NOBID og en lettere adgang til andre landes TV uden geoblokering. Sådanne "övergripande" grænsehindringer kommer forhåbentlig til at spille en større rolle ligesom arbejdet for fælles byggregler og gensidig anerkendelse af kvalifikationer.

Der er således ikke blot problemer, men også nye muligheder for arbejdet i Grænsehindringsrådet. Jeg glæder mig over, at jeg fortsætter i kraft af, at jeg nu er blevet Nordisk Råds repræsentant i Grænsehindringsrådet. Og jeg glæder mig over det nye mandat, som jeg aktivt var med til at udforme.

Bertel Haarder

Formand, Grænsehindringsrådet 2020

Vision 2030

Den 19 juni 2019 enades de nordiska samarbetsministrarna om en ny vision för Nordiska ministerrådet och den 20 augusti 2019 antogs visionen av statsministrarna.

Vision 2030 innebär att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. För att förverkliga visionen prioriteras tre strategiområden inom Nordiska ministerrådets arbete: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden.

[Läs Vision 2030 här.](#)

En handlingsplan beskriver hur Nordiska ministerrådet ska arbeta för att uppnå visionens mål genom en rad initiativ och kopplat till de strategiska prioriteringarna finns 12 mål. De strategiska prioriteringarna och de tolv målen är styrande för all verksamhet i Nordiska ministerrådet under åren 2021-2024. Handlingsplanen är uppdelad i 12 delar, kopplade till de 12 målen.

Gränshinderrådets arbete är kopplat till flera av dessa mål men framförallt till **Mål 6**, **Mål 7** och **Mål 8**.

Mål 6: stödja kunskap och innovation och göra det lättare för företag i hela Norden att till fullo utnyttja de utvecklingsmöjligheter och den digitala som den gröna, tekniska och digitala omställningen och den växande bioekonomin skapar.

Mål 7: utveckla färdigheter och välfungerande arbetsmarknader som matchar kraven som den gröna omställningen utvecklingen ställer och som stödjer den fria rörligheten i Norden.

Mål 8: dra nytta av digitalisering och utbildning för att binda de nordiska länderna ännu närmare varandra.

Fram till 2024 ska Nordiska ministerrådet också stärka sin samverkan med civilsamhället i Norden samt integrera tre särskilda tvärgående perspektiv i all verksamhet i Nordiska ministerrådet:

- Hållbar utveckling
- Jämställdhet
- Ett barnrätts- och ungdomsperspektiv

En annan central målsättning i handlingsplanen är att det tvärsektoriella samarbetet inom Nordiska ministerrådet ska öka. På det här sättet vill man förbättra samarbetets kvalitet och göra det mer effektivt.

[Läs handlingsplanen för Vision 2030 här.](#)

Norden i siffror med siffror

27,7 miljoner
invånare (2021)

1,5 miljoner
företag (2019)

13 miljoner
arbetstagare
(2020)

45 000 pendlar
över en nordisk
gräns

1368 miljarder
EUR i BNP
(2021)

18:e största
ekonomin i
världen, PPP
(2020)

7:e största
ekonomin i
Europa, PPP
(2020)

252 000 bor i
ett annat
nordiskt land
(2020)

Världens högsta
grad av frihet
(2020)

Världens mest
demokratiska
stat (2020)

Världens
lyckligaste
befolkning
(2021)

35 000 flyttade
2020 till ett
annat nordiskt
land

[Gå till källor](#)

De nordiska statsministrarnas deklARATION

Vid Nordiska rådets 65:e session den 29 oktober 2013 antog de nordiska statsministrarnas en deklARATION med anledning av en ny strategi och handlingsplan för att avlägsna gränshinder i Norden.

För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklade man det som tidigare var Gränshinderforum till ett Gränshinderråd. DeklARATIONen var startpunkten för det Gränshinderråd vi har idag.

Norden som föregångare för gränslöst samarbete i syfte att skapa jobb och tillväxt

Vi, statsministrar från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, lagmanden från Färöarna, landsstyreformanden i Grönland samt lantrådet på Åland, är eniga om att arbetet med att bekämpa gränshinder i syfte att skapa jobb och tillväxt i Norden, är en av det nordiska samarbetets viktigaste utmaningar. Detta gäller inte minst vårt gemensamma behov av att hjälpa unga människor in på arbetsmarknaden.

Genom att skapa optimala förutsättningar för individer och företag att verka över gränserna i Norden stärker vi regionens globala konkurrenskraft.

En starkt prioriterad insats är därför arbetet med att aktivt avlägsna gränshinder. Gränshinder kostar, hämmar utveckling och tillväxt och ger färre valmöjligheter för den enskilde.

Gränshinderforum, som tillsattes av de nordiska statsministrarna år 2007, har på ett värdefullt sätt arbetat för att minska gränshinder i Norden.

För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklar vi nu organisationen till ett Gränshinderråd med en ny strategi- och handlingsplan, som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014.

Detta innebär att:

- arbetet kommer att kopplas tätare till den politiska ledningen i Nordiska ministerrådet genom att ordförandelandet i Nordiska ministerrådet också kommer att vara ordförande i Gränshinderrådet.
- Nordiska ministerrådets generalsekreterare får en starkare roll i gränshinderarbetet för ministerrådet.
- Gränshinderrådets nationella representanter får ett tydligt uppdrag att samarbeta med de aktörer som kan bidra till att få gränshinder lösta för

individer och företag i Norden. Detta samarbete omfattar bl.a. ländernas departement och myndigheter, parlamentariker och de gränsregionala informationstjänsterna.

Den nya formen för nordiskt gränshindersarbete kommer att bidra till ett effektivare arbete för att riva gränshinder och öka rörligheten i Norden.

För att uppnå detta bör vi ha som mål:

- att verka för en öppen och välfungerande gemensam arbetsmarknad.
- att skapa bästa möjliga förutsättningar för nordiska företag att verka över gränserna i Norden.
- att så långt det är möjligt säkra ett likartat genomförande av EU-rättslig lagstiftning i Norden genom en löpande dialog mellan de nordiska länderna.
- att verka för att länderna samråder, när så behövs, när nya eller ändrade lagar och regler införs i syfte att undvika att nya gränshinder uppstår.

Gränshinderrådet

Bakgrund

Gränshinderrådet upprättades 2014 av samarbetsministrarna, på initiativ av de nordiska statsministrarna. Gränshinderrådet ska understödja Vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region.

Roll

Gränshinderrådet bevakar privatpersoners och näringslivets intressen i frågor som hämmar mobilitet och tillväxt i Norden.

De nationella medlemmarna

Gränshinderrådet har åtta nationella medlemmar, från de fem nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland. Medlemmarna är en unik sammansättning av individer med bakgrund i nordisk politik, statsförvaltning eller näringsliv.

Utöver de nationella medlemmarna är Nordiska ministerrådets Generalsekreterare medlem i rådet. Nordiska rådets Gränshindergrupp har också en representant i rådet.

Uppdrag

Gränshinderrådet har i ett särskilt mandat från de nordiska samarbetsministrarna fått tre uppdrag för att främja mobilitet, fri rörlighet och tillväxt i Norden:

1. Bryta ner existerande gränshinder
2. Förebygga så att inte nya gränshinder uppstår
3. Öka och effektivisera informationsinsatserna

De nationella medlemmarna ska årligen bidra till att avklara 8–12 gränshinder. Utöver det kvantitativa målet har Gränshinderrådet numera även kvalitativa mål i syfte att lösa ärenden med störst inverkan på nordisk mobilitet och rådet följer därför upp sex olika temaområden.

De nationella medlemmarna prioriterar, var och en eller tillsammans, ett antal hinder som de anser behöver lösas för att uppnå visionens mål. Gränshinderrådet prioriterar gränshinder som uppkommer inom huvudsakligen arbetsmarknads-, social-, utbildnings-, och näringsområdet och som utgörs av lagar, offentliga regler

eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden.

Gränshinderrådet arbetar med de gränshinder som identifieras på gräsrotsnivå, det vill säga i huvudsak gränshinder som identifierats av Info Norden, Grensetjänsten Norge-Sverige, Øresunddirekt och Nordkalottens Gränstjänst samt gränskommittéer i deras kontakter med nordiska invånare och företag.

De prioriterade hindren bevakas av respektive nationell medlem tills hindret blivit löst eller berörd fackminister gett besked om att det inte kan lösas. Resultatet kan endast uppnås om det finns politisk vilja att avklara hindren.

Gränshinderrådets ordförande har också möjlighet att vid behov delta i olika ministermöten och ämbetsmannakommittémöten för att kunna lyfta upp ärenden som är centrala för nordisk mobilitet.

Möten

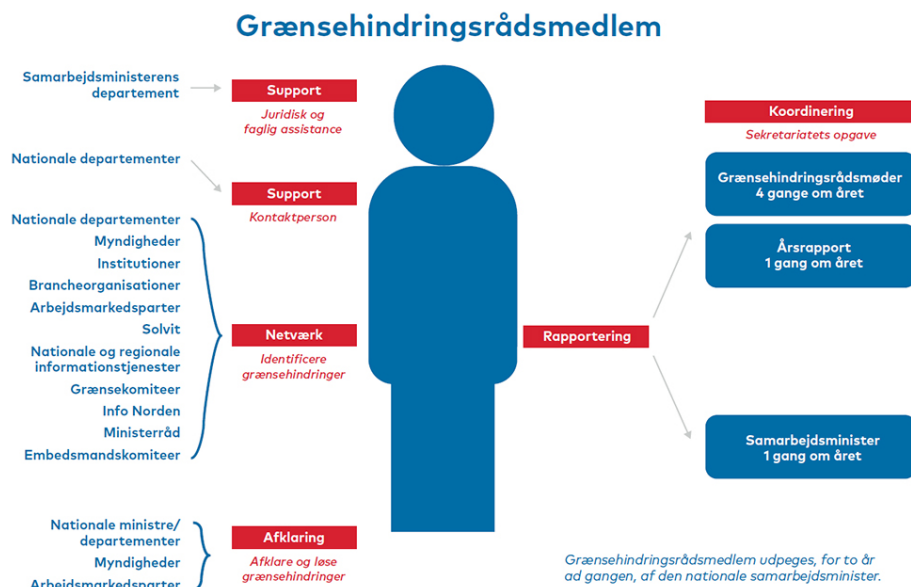
Gränshinderrådet avhåller ett årligt kickoffmöte under det första kvartalet. Man utvärderar då föregående års arbete samt planerar och utvecklar årets gränshinderarbete.

Utöver kick-offmötet håller Gränshinderrådet tre - fyra årliga operativa möten där medlemmarna genomgår och avrapporterar vad man uppnått i sitt nationella gränshinderarbete och vilka utmaningar man står inför.

Nationellt arbete

Gränshinderrådets medlemmar arbetar främst nationellt men möts i genomsnitt fem gånger per år.

Mandatet 2018-2021

Baggrund

Arbejdet med at fjerne grænsehindringer er højt prioriteret i det nordiske samarbejde som en vigtig men dog afgrænset del af arbejdet med at nå statsministrenes vision om at Norden skal være verdens mest integrerede region. Formålet med arbejdet er således i sidste ende at fremme mobilitet og handel mellem de nordiske lande for borgere og erhvervsliv.

Det nordiske samarbejde er et mellemstatsligt samarbejde, hvorfor det er de nationale parlamenter, departementer/ministerier, myndigheder og øvrige aktører, som har ansvaret for at ikke tilsigtede/ uønskede grænsehindringer kan løses.

Grænsehindringsrådet skal arbejde for at fjerne grænsehindringer, som berører borgere og erhvervsliv i Norden. Rådets nationale medlemmers¹ rolle er at være pådrivere overfor de nationale politiske og administrative systemer. Rådet medlemmer skal kunne henvende sig direkte til en nordisk lands minister såfremt det skønnes, at dette er nødvendigt for at få grænsehindringer løst/afklaret.

Rådet skal identificere, prioritere og komme med bidrag til at fjerne grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden i samarbejde med alle de aktører, der nationalt er afgørende for, at grænsehindringer kan løses, herunder nationale forvaltninger og myndigheder, parlamentarikere, informationstjenester, arbejdsmarkeds parter mv.

1. Når der i dette mandat tales om land og nationalt medlem menes Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Grønland, Åland og Færøerne (og medlemmer fra disse lande).

Arbejdet i rådet skal knyttes tæt op på det aktuelle formandskab i Ministerrådet, dets prioriteringer og politiske lederskab, ligesom generalsekretæren skal være pådriver i grænsehindringsarbejdet i Ministerrådet.

Medlemmerne af Grænsehindringsrådet

Sverige, Danmark, Norge, Island, Finland, Færøerne, Grønland og Åland kan udpege hver et medlem til Grænsehindringsrådet. Ved udpegning af medlemmer skal man ud over nationale prioriteter lægge vægt på, at medlemmerne opfylder følgende:

- Har et stærkt og aktuelt netværk i de nationale regeringer, på minister- og/eller embedsmandsniveau
- Har erfaring med arbejde inden for et eller flere af de områder, hvor de fleste grænsehindringer findes (arbejdsmarked, socialpolitik, skat, uddannelse eller næring)
- Har den nødvendige mulighed for at prioritere arbejdet i Grænsehindringsrådet
- Har den nødvendige frihed til at agere i arbejdet med at fjerne grænsehindringer, hvilket betyder, at man har mulighed for ud fra egne vurderinger at beslutte og afholde nationale møder med berørte ministerier og departementsmedarbejdere, når dette kræves, for derigennem at have muligheden for at sikre og prioritere de grænsehindringer, som de anser for væsentlige.

Udover de nationale medlemmer er Nordisk Ministerråds generalsekretær medlem af Grænsehindringsrådet, og Nordisk Råd har også en medlem i rådet.

Ved sammensætningen af rådet tilstræbes en jævn kønsfordeling.

Formandskab for Grænsehindringsrådet

Formandskabet for Grænsehindringsrådet går på skift og følger formandskabet for Nordisk Ministerråd. Formandskabet leder arbejdet i Grænsehindringsrådet i samarbejde med Nordisk Ministerråds generalsekretær.

Formandskabet for Grænsehindringsrådet skal have en løbende og tæt dialog med sin nationale repræsentant i den Nordiske Samarbejdskomité (NSK) og samarbejdsminister med henblik på at sikre overensstemmelse mellem formandskabslandets prioriteringer generelt og arbejdet i Grænsehindringsrådet. Denne dialog skal også ske før formandskabsåret indledes, således at grænsehindringer inddrages i formandskabsprogrammet for Nordisk Ministerråd.

Samtlige nationale medlemmer bør have en løbende og tæt dialog med deres nationale NSK repræsentant og samarbejdsminister for at sikre fremdrift i processen med det respektive lands prioriterede grænsehindringer.

Formandskabet for Grænsehindringsrådet skal stille sig til rådighed for en årlig afrapportering om arbejdet i Grænsehindringsrådet til statsministrene, hvis det siddende formandskab for Ministerrådet anser, at der er behov for at løfte arbejdet til statsministerniveau.

Endelig skal formandskabet for Grænsehindringsrådet sikre, at tidligere års

prioriteringer også videreføres i arbejdet.

Opgaver

Det kvantitative mål er at få afklaret 8-12 grænsehindringer om året i Grænsehindringsrådets regi. Afklaret indebærer, at hindringen bliver løst, eller at det afklares, at hindringen ikke kan løses. Denne beslutning rapporteres, og Grænsehindringsrådet arbejder ikke videre med den pågældende grænsehindring.

Kvantitative mål skal komplementeres med kvalitative mål, som fastlægges efter drøftelse i Grænsehindringsrådet og under hensyntagen til borger- og næringsperspektivet samt nationale og regionale forhold, for at sikre at de prioriterede grænsehindringer er af en væsentlig betydning for mobiliteten i Norden.

Der skal løbende følges tæt op på resultaterne af arbejdet og vurderes behov for ændringer, der kan bidrage til, at endnu flere og væsentlige grænsehindringer løses til gavn for borgere og virksomheder i Norden. Der skal desuden løbende følges op på de afklarede grænsehindringer.

Grænsehindringsrådet skal i samarbejde med relevante aktører i landene:

- Identificere og udrede grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden på baggrund af indspil fra blandt andet Hallo Norden og de regionale informationstjenester
- Forsøge i samarbejde med landene at finde løsninger på grænsehindringer
- Afgøre hvilke grænsehindringer, som det er væsentligst for rådet at gå videre med i forhold til borgere, virksomheder og landene, og på den baggrund vurdere grænsehindringens betydning og derudfra vurdere det mest hensigtsmæssige niveau for de videre kontakter (MR/EK, nationale ministerier eller på et mere operativt niveau som fx myndigheder arbejdsgrupper, institutioner, brancheorganisationer mv)
- Bidrage til at landene ikke skaber nye grænsehindringer i forbindelse med ny national lovgivning og udmøntning af EU/EØS regulering. Dette skal ske i tæt dialog med berørte departementer/ministerier.
- Etablere samarbejde med Solvit nationalt og så vidt muligt videreformidle grænsehindringer, der er ulovlige i henhold til EU-retten, til Solvit. Sager, som afvises hos Solvit, kan håndteres i rådet
- Samarbejde med regionale informationstjenester, grænsekomitéer og Hallo Norden for at få grænsehindringer identificeret og indrapporteret til NMRS og Grænsehindringsdatabasen. Efterfølgende kvalitetssikres disse af NMRS/ Grænsehindringsrådet i samarbejde med berørte departementer. Problemstillinger, som identificeres i den forbindelse som reelle problemer for borgere og virksomheder, men som ikke kvalificerer som grænsehindringer, søges videreformidlet til håndtering i andre relevante fora.
- Samarbejde med ministerråd og embedsmandskomiteer under Nordisk Ministerråd, nationale forvaltninger og myndigheder

Grænsehindringsrådet kan desuden:

- Repræsentere grænsehindringsarbejdet ud ad til: Holde møder med ministre og

- embedsmænd (MR/EK) om grænsehindringer, holde oplæg til konferencer mv.
- Igangsætte relevante analyser og arrangere løsningsorienterede seminarer o.l., der kan understøtte arbejdet med at fjerne grænsehindringer i Norden

Rådet mødes ca. 4 gange årligt efter behov, og i forbindelse med et årligt kickoff-møde, der afholdes i forbindelse med, at en ny formand tiltræder, og hvor fokus er at evaluere og videreudvikle arbejdet.

Der tilstræbes videst mulig informationsudveksling med og transparens i forhold til Nordisk Råds grænsehindringsgruppe.

Opgaver for de nationale medlemmer af Grænsehindringsrådet

Respektive medlemmer af Grænsehindringsrådet har ansvar for at sikre forankring af arbejdet med at fjerne grænsehindringer nationalt. De skal således etablere et samarbejde med de aktører nationalt, der er afgørende for, at grænsehindringer kan løses, herunder nationale forvaltninger, arbejdsmarkeds parter, informationstjenester mv.

Det respektive nationale medlem skal have et velegnet redskab til at løse denne opgave. Det skal gøres ved at etablere en national netværksgruppe, hvor man holder jævnlige møder i tilknytning til arbejdet i Grænsehindringsrådet. I grupperne kan dagsordenen for møderne i Grænsehindringsrådet diskuteres og gennemgås, man kan rejse aktuelle grænsehindringer, gøre status på igangværende processer samt orientere om aktuelle aktiviteter.

Netværksgruppen kan bestå af følgende grænseregionale og nationale deltagere:

- Det nationale medlem af Grænsehindringsrådet
- Embedsmænd fra det nationale NSK kontor
- Permanent repræsentation fra de mest berørte ministerier og myndigheder, samt øvrige myndigheder i henhold til mødets dagsorden
- De grænseregionale informationstjenester
- Hallo Norden
- Relevante parlamentarikere fra den nationale delegation til Nordisk Råd
- Arbejdsmarkedets parter når det er relevant i henhold til mødets dagsorden
- Evt. en deltager fra NMRS
- Evt. en deltager fra den nationale ombudsinstitution

Gennem disse grupper kan etableres og udvikles nordiske netværk på forskellige specialområder efter behov.

Udover de nationale netværk, hvor størstedelen af det nationale grænsehindringsarbejde udføres, kan samarbejdsministeren sammen med Grænsehindringsrådets medlem indkalde til møde med berørte ministre, hvor Grænsehindringsrådets prioriterede grænsehindringer diskuteres.

Hvert år afrapporterer de enkelte medlemmer af Grænsehindringsrådet til den nationale samarbejdsminister om hvilke aktiviteter, man har igangsat nationalt i arbejdet med at fjerne grænsehindringer.

Grænsehindringsrådets medlem afreporterer, hvad man har gennemført nationalt i arbejdet med at eliminere grænsehindringer til samarbejdsministeren med Grænsehindringsrådets årsrapport som grundlag. I afreporteringen præsenterer man også hvilke tiltag man påtænker at lave de følgende år med udeståender og ny prioriterede grænsehindringer.

Generalsekretærens rolle

Generalsekretæren har som medlem af Grænsehindringsrådet særligt i opdrag:

- At føre sager fra arbejdet i Grænsehindringsrådet videre til berørte ministerråd og embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd
- At bidrage til god koordination og organisering af arbejdet
- At sikre, at der rapporteres fra arbejdet i Grænsehindringsrådet til Nordisk Råds session som en del af samarbejdsministrenes årlige redegørelse for grænsehindringsarbejdet.

Generalsekretæren stiller sekretariatsbistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat til rådighed for arbejdet i Grænsehindringsrådet. Sekretariatet koordinerer arbejdet, udarbejder mødemateriale samt står for de praktiske dele af arbejdet i forbindelse med planlægning og gennemførelse af møderne. Sekretariatet har ansvar for Grænsehindringsdatabasen.

Generalsekretæren har ansvaret for udarbejdelse af dagsorden og indstilling til beslutninger, men arbejdet sker i dialog med det aktuelle formandskab for Grænsehindringsrådet.

Landenes rolle

Som støtte for Grænsehindringsrådets arbejde bistår landene i så vidt muligt omfang med juridisk og faglig ekspertise, hvor det er nødvendigt. Hvert land udpeger i alle relevante ministerier en kontaktperson,² der som indgang til ministeriet kan hjælpe Grænsehindringsrådet med de nødvendige kontakter til brug for arbejdet med at identificere, udrede og finde løsninger på grænsehindringer.

Landene har ansvaret for evt. servicering af sit nationale medlem fagligt såvel som praktisk. Medlemmerne af Grænsehindringsrådet har selv ansvar for bookninger og andre logistiske gøremål, som følger af opdraget.

Budget, honorering etc.

Der afsættes midler i det nordiske budget til Grænsehindringsrådets arbejde, herunder midler til at indhente analyser og udredninger fra eksterne aktører.

Landenes repræsentanter i Grænsehindringsrådet kan afhængig af reglerne i hjemlandet modtage en årlig aflønning/honorar fra det nordiske budget for arbejdet i Grænsehindringsrådet,³ mens omkostninger i forbindelse med rejser, møder mv

2. Landene beslutter om kontaktpersonen skal være de nationale EK-medlemmer eller en anden.

3. Hvis de nationale regler ikke tillader aflønning, fx hvis medlemmet er embedsmand, udbetales aflønningen til pågældendes arbejdsgiver som kompensation for den arbejdstid, der anvendes til opgaven som medlem af

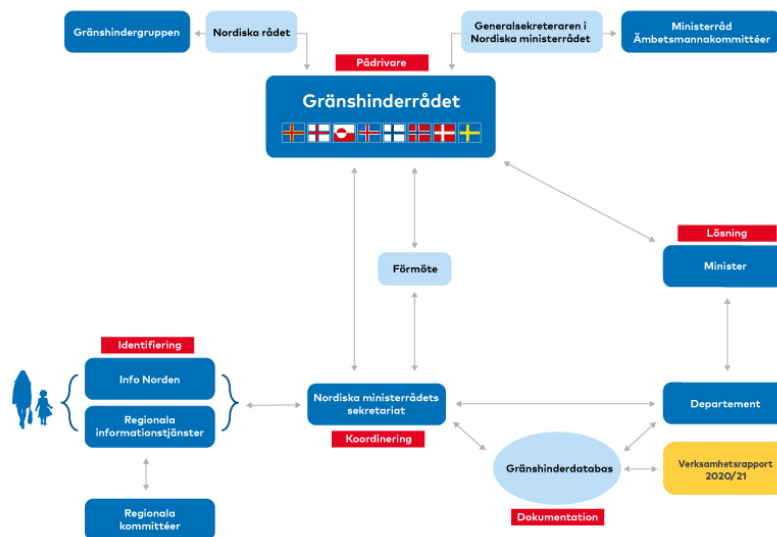
finansieres nationalt af landene.

Mandatperioden er 1. januar 2018 – 31. december 2021. I forbindelse med rapporteringen efter 2019 gør MR-SAM status over erfaringerne med mandatet.

Organisering av Gränshinderrådets arbete

Det är av stor betydelse att Gränshinderrådets arbete, både regionalt och nationellt, kopplas till berört nordiskt ministerråd och till berörda nationella departement och parlament. Detta för att skapa transparens och delaktighet i det nordiska gränshinderarbetet mellan medborgarnas och företagens identifierade gränshinder i hela Norden.

Illustrationen ger en bild av hur Gränshinderrådets arbete är organiserat.

Identifiering

Arbetet med att eliminera/avklara gränshinder börjar normalt med att potentiella gränshinder identifieras av Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden eller de gränsregionala informationstjänsterna Øresunddirekt, Grensetjänsten Norge-Sverige och Nordkalottens Gränstjänst i samband med att nordiska invånare och företag söker information om att förflytta sig över gränserna. Informationstjänsterna rapporterar därefter in beskrivning av potentiella gränshinder samt i vissa fall lösningsförslag till Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat.

Dokumentation

Underlagen som inkommit från informationstjänsterna bearbetas och

kvalitetssäkras av Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat i samråd med berörda nationella departement. Gränshindren dokumenteras därefter i den nordiska Gränshinderdatabasen på Norden.org.

För att säkerställa att medlemmarna i Gränshinderrådet har det bästa faktaunderlaget till sitt förfogande när de prioriterar nya gränshinder och arbetar med de fall som redan prioriterats är det viktigt att Gränshinderdatabasen uppdateras årligen.

Omfattande årliga uppdateringsrundor av Gränshinderdatabasen påbörjades 2018. Den senaste uppdateringen skedde sommaren 2020 då över 50 gränshinder skickades till nordiska departement för kommentarer, i första hand till de länder som direkt kan lösa dem. Några av gränshindren har således skickats till bara ett land medan vissa hinder som är av samnordisk karaktär har sänds till alla länder för kommentar. På grund av den ökade arbetsbelastningen kopplat till arbetet med coronarelaterade störningar genomfördes ingen årlig uppdatering 2021. Nästa årliga uppdatering kommer att ske 2022.

Den senaste versionen av varje gränshindertext går alltid att hitta i Gränshinderdatabasen som kan nås på www.norden.org/sv/granshinderdatabasen.

Prioritering av gränshinder

För att skapa långsiktighet och struktur i gränshinderarbetet väljer varje medlem i Gränshinderrådet ut relevanta gränshinder som prioriteras i Gränshinderrådets arbete. Urvalet görs utifrån de hinder som är registrerade i Gränshinderdatabasen. Medlemmarna kan välja att prioritera vissa hinder gemensamt.

Under vissa omständigheter, till exempel om ärendet brådskar eller drabbar många personer, kan det vara möjligt att ad-hoc prioritera gränshinder som ännu inte finns i databasen.

De nationella medlemmarna uppvaktar berörda departement och ministrar tills besked lämnas om hindret kan lösas eller om departementet beslutar att inte gå vidare med att lösa hindret. I Gränshinderrådets verksamhetsrapport redovisas varje år en statusuppdatering från Gränshinderrådets medlemmar och berörda departement. På så sätt kan man följa processen kring de prioriterade hindren.

Generalsekreteraren, som är Nordiska ministerrådets representant i Gränshinderrådet, ansvarar för koordineringen av det gränshinderarbete som bedrivs i de berörda ministerråden. Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet koordinerar Gränshinderrådets arbete med det gränshinderarbete som bedrivs i och genom Nordiska rådet.

Lösning

Arbetet pågår tills gränshindret är löst eller till dess att berörda departement eller myndigheter meddelat att gränshindret inte kan lösas. Gränshinderrådet har endast en pådrivande roll och det är enbart beslutsfattare och de nationella myndigheterna

i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland som faktiskt kan lösa gränshinder, genom avtal- eller regeländringar i sina respektive länder.

Gränshinderrådet kan däremot verka för att lösa gränshinder som hämmar mobilitet och tillväxt för medborgare och företag i Norden genom att ta fram en tydlig problembeskrivning, förslag till lösning, samt, i den mån det är möjligt, kostnadsanalyser.

Gränshinderrådet arbetar i enlighet med det uppdrag rådet har fått av de nordiska statsministrarna och lägger därför stor vikt vid samarbetet och den öppna dialogen med de departement och myndigheter som berörs av gränshindren.

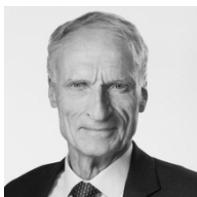
Koordinering

Sekretariatet på Nordiska Ministerrådet ansvarar för att koordinera Gränshinderrådets arbete. Sekretariatet koordinerar även Gränshinderrådets arbete med det gränshinderarbete som bedrivs i Nordiska ministerrådets sekretariat under respektive ministerråd. Sekretariatet samordnar också informationstjänsternas verksamhet utifrån en gemensam handlingsplan som ska öka samarbetet och effektivisera gränshinder- och informationsarbetet.

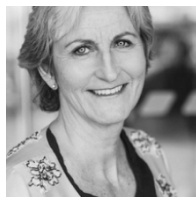
Gränshinderrådets medlemmar

**Siv
Friðleifsdóttir,
Island**

**Bertel Haarder,
Danmark ·
Ordförande
2020**

**Vibeke Hammer
Madsen, Norge**

**Kimmo Sasi,
Finland ·
Ordförande
2021**

**Gunnar
Westerholm,
Åland**

**John
Johannessen,
Färöarna**

**Lisbeth Møller
Jensen,
Grönland**

**Sven-Erik
Bucht, Sverige**

**Paula
Lehtomäki,
Nordiska
ministerrådet**

**Pyry Niemi,
Nordiska rådet**

Särskilda insatser under coronakrisen

Med anledning av de direkta och påtagliga effekterna som stängda gränser och olika nationella restriktioner medförde i gränsregionerna och i Norden har de gränsregionala informationstjänsterna, på initiativ av Gränshinderrådet, sedan den 13 mars 2020 identifierat och löpande inrapporterat coronarelaterade störningar i den fria rörligheten och andra konsekvenser som uppstått i de nordiska gränsregionerna. Även Info Norden har deltagit genom att rapportera störningar som mobiliteten i hela Norden.

Informationstjänsterna har varit särskilt avgörande i arbetet med att identifiera coronarelaterade störningar och samtidigt gjort stora informationsinsatser som underlättat människors vardag, bland annat genom att vara behjälpliga vid tolkningen av restriktioner och nationella beslut.

Sammanställningar av dessa rapporter har löpande förmedlats vidare de nordiska samarbetsministrarna, Nordiska samarbetskommittén, Nordiska rådet samt andra relevanta aktörer. Fram till årsskiftet 2021/2022 har 21 rapporter levererats i vilka 121 coronarelaterade störningar identifierats. Störningarna har ömsom blivit lösta och åter blivit aktiva/aktuella i takt med att ländernas inreserestriktioner och nationella beslut förändrats under perioden.

Gränshinderrådet har även identifierat fyra generella utmaningar under krisen:

- Hur långt sträcker sig arbetsplikten om ett land beslutar att stänga gränsen helt och därmed omöjliggöra för utlandsbosatta pendlare att åka till sina arbeten?
- Det finns ett generellt behov av tydlig information och enhetlig tolkning av regelverk inom de enskilda länderna.
- De nordiska länderna har olika nationella strategier för att minska och hindra smittspridningen.
- Bristen på gränsregional statistik.

Gränshinderrådets sekretariat har även, i samarbete med informationstjänsterna, genomfört tre digitala enkätundersökningar sedan krisen bröt ut.

Den senaste undersökningen, som genomfördes under juni 2021 besvarades av drygt 2100 personer som bor och verkar i en gränsregion. I enkäten ansåg tre av fem som gett sina svar att länderna fokuserar för lite på gränsregionerna. Fyra av fem uppgav att myndigheters information kring covid-19 är motstridig. Det som skapar störst problem är ländernas olika hantering av pandemin. Totalt 90 procent av dem som svarat uppger att länders olika restriktioner skapar stor oro. Det är i stort sett samma siffra som i de två tidigare enkäterna. 75 procent uppger att deras mobilitet över gränserna har inskränkts i mycket hög grad, en ökning med 17 procentenheter.

Över 700 personer lämnade även kommentarer i fritext där särskilt tre utmaningar

var ett återkommande tema:

1. Behov av samordning på nordisk nivå
2. Osäkerhet på om myndigheternas information är uppdaterad och gränsregionalt anpassad
3. Oro och frustration över de nya gränshinder som uppstått i spåren av krisen.

Mot bakgrund av de rapporter som Gränshinderrådets medlemmar har fått har Gränshinderrådet uppvaktat ansvariga ministrar med ett antal brev.

Gränshinderrådets arbete med coronarelaterade störningar, enkätundersökningar och brev finns att läsa på [Nordiska ministerrådets hemsida](#)

Gränshinderarbetet

Arbetet med att lösa gränshinder mellan de nordiska länderna är avgörande för att vi ska uppnå de nordiska statsministrarnas Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest integrerade och hållbara region år 2030.

Gränshinderrådet prioriterar gränshinder som uppkommer inom huvudsakligen arbetsmarknads-, social-, utbildnings-, och näringsområdet och som utgörs av lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden.

Denna rapport innehåller information om Gränshinderarbetet i stort samt status för de hinder som har prioriterats av Gränshinderrådets medlemmar.

Det är viktigt att notera att den status som anges för hinder som inte är avklarade kan ha ändrats sedan rapporten trycktes. Det bör också noteras att de nordiska ländernas regeringar kan göra en annan bedömning av hindret än Gränshinderrådets medlemmar.

Mål och resultat

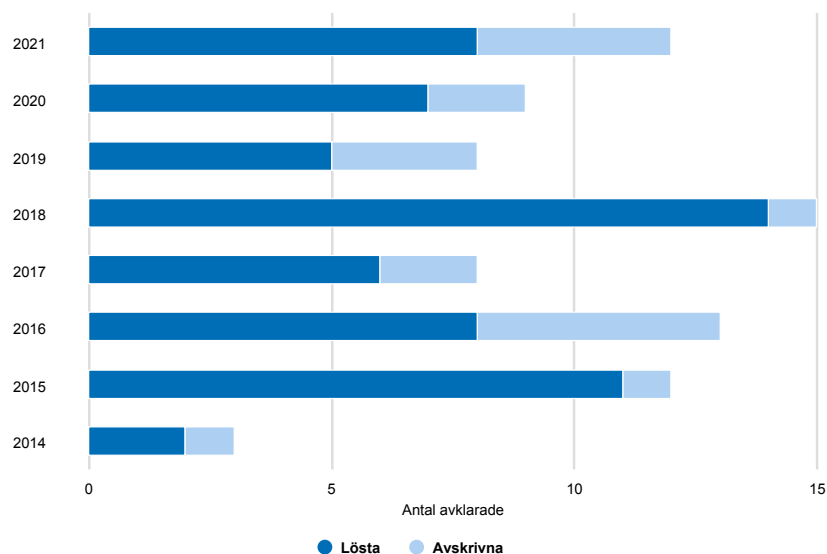
Gränshinderrådets målsättning under den aktuella rapporteringsperioden var att avskaffa 8–12 nordiska gränshinder per kalenderår. Dessutom har Gränshinderrådet kvalitativa mål och arbetar med sex temaområden.

Resultat

- Under perioden 1 juli 2020–31 december 2021 har 16 av de prioriterade gränshindren avklarats, varav 10 har lösts. Sex har avskrivits såsom olösta och därmed olösbara.
- Gränshinderrådet har arbetat med totalt 47 ordinarie gränshinder under rapporteringstiden.
- Gränshinderrådet har arbetat med sex temaområden med koppling till mobilitet.
- Fram till den 31 december 2021 har det inrapporterats 121 coronarelaterade störningar i den fria rörligheten, och av dessa var 96 inaktiva per den 21 december 2021.

Att ett gränshinder anses vara "avklarat" innebär att gränshindret antingen är *löst* eller att gränshindret konstaterats som *olösbart* av Gränshinderrådet som följd av svar från de nationella departementen.

Sedan Gränshinderrådet bildades av de nordiska statsministrarna 2014 har rådet bidragit till att 80 gränshinder har avklarats mellan de nordiska länderna.

[Se alla avklarade gränshinder under 2014–2021](#)

Definition av gränshinder

I det nordiska gränshindersamarbetet är gränshinder *"lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden"*.

Att olika ersättningsnivåer och skatter förekommer i de nordiska länderna är inte gränshinder. Däremot betraktas det som ett gränshinder om en person på grund av att ha utnyttjat sin rätt till mobilitet får sämre villkor än andra personer i en jämförbar situation, såväl i bostättningslandet som i arbetslandet.

Gränshinderdatabasen

Gränshinderdatabasen är en samlingsplats för de kända gränshinder som förekommer mellan de nordiska länderna. Databasen uppdateras regelbundet för att säkerställa att Gränshinderrådet har ett korrekt underlag för sitt arbete.

Omfattande årliga uppdateringsrundor av gränshinderdatabasen påbörjades 2018. Sekretariatet har genomfört uppdateringsrundor i samarbete med de nationella departementen även åren 2019 och 2020. Utifrån departementens svar har beskrivningarna av både olösta och avskrivna gränshinder uppdaterats i databasen.

På grund av coronakrisen och det extraarbete i form av coronarelaterade störningar till den fria rörligheten som krisen medförde till sekretariatet och de nationella myndigheterna genomfördes ingen uppdateringsrunda år 2021. Dessutom bedömde sekretariatet att gränshinderdatabasen var tillräckligt uppdaterad som följd av de

tidigare uppdateringsrundorna.

En ny uppdateringsrunda genomförs under sommaren och hösten 2022.

Den nyaste versionen av varje gränshindertext går alltid att hitta i gränshinderdatabasen. Gränshinderrådets digitala verksamhetsrapport länkar direkt till databasens beskrivningar av aktuella gränshinder.

[Gränshinderdatabasen finns här.](#)

Gränshinderrådets prioriterade gränshinder

Nedan finns en översikt på de prioriterade gränshinder som Gränshinderrådet har arbetat med under den aktuella perioden. Klicka på det hinder du vill fördjupa dig i.

På efterföljande sidor följer en statusgenomgång av samtliga prioriterade gränshinder. I vissa avsnitt finns det även kommentarer från de nordiska regeringarna. Vid varje gränshinder finns även en länk till Gränshinderdatabasen där man kan fördjupa sig ytterligare i ämnet.

Hinder på arbetsmarknadsområdet	Prioriterat av
Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland	FI
Arbetspraktik i ett annat nordiskt land	DK
Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränpendla i Greater Copenhagen	DK

Hinder på utbildningsområdet	Prioriterat av
Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent	DK
Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige	DK
Nationella begränsningar på forskningsmedel	FI

Hinder på social- och hälsoområdet	Prioriterat av
Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige	SE
Flytt för institutionaliserade personer	DK
Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel	IS/GL/FO
Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuka är försäkrade i Sverige	SE/AX
Färdtjänst för funktionshindrade	NO
Personlig assistent vid flytt	NO
Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret	FI
Indrivning av underhållsbidrag i Danmark	IS
Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning	IS
Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad	SE
Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete	SE
Långa handläggningstider i EU-ärenden	FI
Beräkning av förmån vid arbetsoförmåga efter arbete i flera nordiska länder	IS/FI
Bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet (de särskilda bidragen och umgängesbidraget) upphör vid utlandsarbete	SE
Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning	FI

Hinder på skatteområdet	Prioriterat av
Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för en person som bor i ett land och arbetar i ett annat land	DK/SE
Tull och deposition i samband med överförsel av varor	FI/NO
Beskattning av kulturarbetare	DK
Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige	SE/DK
Islänningar som flyttar till Norge med isländsk dokumentation om vårdnadskap kan inte registrera sig som ensamförsörjare på grund av norska registreringskrav	IS/NO
Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt	AX
Beskattning av uppdragstagare i bemanningsföretag (vikarbureauer)	DK
Problem med bankkonto för gränspendlare och företag i Norden	FI
Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)	SE
Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige	DK
Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete i bosättningslandet	DK
Förenklad process kring tull och deposition i samband med tillfällig överförsel av varor	AX

Hinder på näringslivsområdet	Prioriterat av
Värdetransport över gränsen	FI/SE
Koncernbidrag över gränserna i Norden	FI
Kreditvärdighet, för t ex gränspendlare i Norden	FI
Lastbilstransporter i Norden	SE
Dansk firmabil i Sverige	SE
Roamingavgifterna i förhållande till Färöarna/Grönland och resten av Norden	DK/FO/GL

Övriga gränshinder	Prioriterat av
Erkännande av färöiska körkort	FO
Erkännande av grönländska körkort	GL
Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar	IS
Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider	AX/FI
Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet	GL
Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för grängångare	FI
Norska medborgare som ej bott i Norge saknar rösträtt	NO
Danska medborgare bosatta i ett annat land fråntas rösträtt	DK/GL/FO

Hinder på arbetsmarknadsområdet

Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland

Personer som bor i Sverige och har varit permitterade från sitt jobb i Norge eller Finland har problem att få inkomstrelaterad ersättning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finlands social- och hälsovårdsministerium har konstaterat att frågan kan lösas bara i Sverige genom en nytolkning av begreppet permittering som inte finns i Sverige. Man har föreslagit att permittering skulle tolkas överhoppbar och inte likställas med arbetslöshet. Också gränshinderrådet har skickat ett brev till departementet i Sverige. Sveriges arbetsmarknadsdepartement har behandlat frågan men tillsvidare har man inte kommit till en lösning.

Det pågår en process att förnya EU:s koordinationsförordning om socialskyddet (883/2004). Det är möjligt att problemet kan lösas i detta reformarbete. Läget är dock utmanande. I december 2021 nådde europaparlamentet och rådet en kompromiss i trilogiförhandlingarna. Medlemsländerna godkände inte kompromissen i Coreper. Ordförandelandet Frankrike dryftar under början av året hur man skall fortsätta med förhandlingarna. Det är möjligt att kommissionen drar tillbaka sitt reformförslag som avläts i december 2016.

[Läs brev från svenska Utrikesdepartement och Arbetsmarknadsdepartement till Gränshinderrådet](#)

Ett prioriterat hinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-022](#)

Arbetspraktik i ett annat nordiskt land

Arbetspraktik kan inte genomföras i ett annat nordiskt land, eftersom den nationella arbetsmarknadslagstiftningen till stor del bygger på att praktik genomförs i hemlandet. En liknande frågeställning rör rätt till arbetspraktik för personer som kommer från andra nordiska länder.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Beskæftigelsesministeriet har den 17. januar 2022 givet følgende svar:

"Spørgsmålet om praktik i andre nordiske lande har tidligere været rejst i regi af Nordisk Ministerråd, men her valgte man ikke at gå videre med sagen. Rambøll udarbejdede i 2014 en udredning af konsekvenserne ved at ændre de nationale regelsæt, så ledige vil have mulighed for at gennemføre virksomhedspraktik i andre nordiske lande. Den pegede bl.a. på, at sikringen af, at en virksomhedspraktik ikke er konkurrenceforvridende, vil blive betydelig vanskeliggjort, såfremt virksomhedspraktik skal kunne gennemføres i et andet land end hjemlandet. Derudover pegede udredningen på en række lovgivningsmæssige og administrative udfordringer."

"Det er Beskæftigelsesministeriets vurdering, at der fortsat ikke er grundlag for at gå videre med sagen, da der ikke er sket ændringer i regelsættet, der vil gøre det lettere at indføre virksomhedspraktik på tværs af landegrænser end i 2014."

[Läs brev från danska Beskæftigelsesministeriet till Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg till Gränshinderrådet](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2014), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-002.](#)

Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla i Greater Copenhagen

Både Sverige och Danmark har reglerat att uppehållstillstånd inte kan utges med stöd av arbetstillstånd i det andra landet. En person från ett land utanför EU ("tredjelandsmedborgare") som har uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige kan inte få arbete på den danska sidan i Greater Copenhagen. Därtill kan inte en medborgare från ett icke-EU-land som har samma tillstånd i Danmark flytta över till den svenska sidan. Då går det danska uppehålls- och arbetstillståndet förlorat.

Det finns idag undantag (Lov om ændring av udlændingeloven og kildeskatteloven, Opholdstilladelse med henblik på ansættelse på forskningscentret European Spallation Source (ESS) i Sverige) genom en dansk särslagstiftning, vilken trädde i kraft januari 2017) som möjliggör för gruppen tredjelandsmedborgare som är anställda eller knutna till forskningsanläggningen ESS i Lund att bosätta sig i Danmark även om de arbetar i Sverige.

Vidare upplyser det danska Udlændinge- og Integrationsministeriet om att "en tredjelandstatsborger med bopæl i et andet land end Danmark, fx Sverige, kan få arbejdstilladelse til Danmark som grænsependler, hvis vedkommende opfylder betingelserne i den danske udlændingelov for at få en arbejdstilladelse efter en af de eksisterende danske erhvervsordninger".

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar:

Problematiken omfattar samtliga tredjelandsmedborgare men angående den specifika ESS-dimensionen av problematiken har Udlændinge – og integrationsministeriet har den 17. januar 2022 givet følgende svar:

"Jeg har til brug for besvarelsen bedt om en udtalelse fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI), som har oplyst følgende: "SIRI har ikke meddelt nogen tilladelser efter ordningen vedr. European Spallation Source og har meddelt ét afslag efter ordningen i 2018, da vedkommende ikke var ansat på ESS."

"Jeg kan oplyse, at jeg ikke har nogen aktuelle planer om at se nærmere på ordningens udformning, men da regeringen er optaget af et tæt samarbejde over Øresund, er jeg altid åben for dialog om, hvordan eventuelle udfordringer kan løses."

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-028.](#)

Hinder på utbildningsområdet

Tidigare löst för personer med norsk utbildning

Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent

Nordiska undersköterskor som önskar att arbeta i Danmark har det besvärligt att få behörighet i Danmark som social- og sundhedsassistent. Angående norska helsefagarbeidere specifikt, påpekar Sundhedsstyrelsen att det finns väsentliga skillnader mellan den danska och den norska utbildningen, och därför krävs det i många tillfällen att norska helsefagarbeidere får tilläggsutbildning eller erbjuds praktik innan de kan få dansk behörighet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sundhedsministeriet har den 20. oktober 2021 givet følgende svar:

"Det kan oplyses, at Styrelsen for Patientsikkerhed på de halvårige møder i Nordisk Gruppe for Helsepersonell (NGH) løbende tager emnet op om, hvorvidt man i Sverige vil indføre en autorisationsordning for "undersköterskor". Emnet er senest blev taget op på mødet i NGH den 7. maj 2021, og styrelsen vil på ny melde emnet ind på dagsordenen for det kommende møde i NGH, som forventes afholdt den 26. november 2021. På mødet i NGH den 7. maj 2021 oplyste de svenske myndigheder i øvrigt, at der arbejdes for at uddannelsen bliver listet som en reguleret profession i EU's database i 2023 (før 2025), og at der pågår en lovgivningsproces i Sverige herom. Det vil sandsynligvis betyde, at hvis svenskerne får en reguleret uddannelse, vil det alt andet lige gøre det nemmere for Styrelsen for Patientsikkerhed at vurdere indholdet i ansøgerens uddannelse og dermed kunne forkorte denne del af autorisationsprocessen, der i dag er vanskeliggjort af den store variation i ansøgernes kompetencer."

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av

Avskrivet

Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige

På grund av skillnader mellan yrkesutbildningarna i Sverige och Danmark kan danska elever (lärlingar) inte genomföra en praktik (lärande på arbetsplats) hos svenska arbetsgivare.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Børne- og Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil har 12. august 2020 givet følgende svar:

"Betingelserne for at gennemføre praktiktiden i hhv. den svenske og den danske erhvervsuddannelse er forskellige. Hvis en elev i den danske erhvervsuddannelse ønsker at gennemføre (dele) af sin praktiktid i Sverige ved at indgå en privat aftale om ansættelse med en svensk arbejdsgiver, så medfører det ikke, at eleven samtidigt optages på den svenske erhvervsuddannelse. På samme måde medfører en svensk elevs ansættelsesaftale med en dansk arbejdsgiver heller ikke, at eleven optages på den danske erhvervsuddannelse, og dermed er ansættelsesaftalen ikke en læreplads. Men begge elevers praktiktid, som er baseret på privat indgående ansættelsesaftaler, anerkendes af hhv. den danske og svenske erhvervsuddannelse, hvorved uddannelsesintegrationen i Norden på erhvervsuddannelsernes område netop er sikret. Der foreligger således ikke en hindring for den frie bevægelighed for elever i erhvervsuddannelserne."

"F.s.v.a. den konkrete problemstilling kan elever på den danske erhvervsuddannelse ikke modtage den svenske pendant til SU, CSN. Eleverne er i gang med den danske erhvervsuddannelse og ikke den svenske uddannelse. Elevernes praktik ønskes ganske vist gennemført i en svensk virksomhed, men reguleres af den danske erhvervsuddannelseslovs regler om lønnet beskæftigelse i udlandet af passende varighed og med uddannelsesformål inden for arbejdsområder og funktioner, som indgår i praktikdelen af erhvervsuddannelsen."

[Läs brev från danska Børne-og undervisningsministeriet till Gränshinderrådet.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-170](#)

Nationella begränsningar på forskningsmedel

I Finland, Sverige och på Island kan endast nationella aktörer söka nationella forskningsmedel (offentliga medel). Detta begränsar forskningen på nordisk nivå.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: Forskningsråden, NordForsk och NUS gemensamma arbetsgrupp har publicerat en rapport "Cross-Border Research collaboration in the Nordic countries" för att avlägsna hinder för forskningsfinansiering. Frågan har utretts i Finland i samarbete med Finlands Akademi. I Finland kan utländska aktörer söka nationella forskningspengar. Akademien kan ge forskningspengar till en utländsk organisation men forskningen ska främja finsk vetenskap. Akademien har fattat ett beslut om Grunderna för forskningsfinansieringsbeslut 2019-2020. Akademien har inga planer att ändra sina linjedragningar. I NordForsk, HERA, NorFACE ger man pengar till en gemensam pott och finansieringen ges till bästa projekt utan landskvoter. Akademien bedömer att den använder 35% av sin finansiering till internationella program och forskarutbyte. Att forskningsprojekt skall på något sätt främja finsk forskning kan anses vara acceptabelt.

Sekretariatet: En evaluering av NordForsk (och därmed en evaluering inkluderande frågor som tangerar detta gränshinder) är på gång. Evalueringen blir klar under våren 2022, och kan ge mer information angående förutsättningar för att avklara detta gränshinder.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-074.](#)

Hinder på social- och hälsoområdet

Löst

Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige

En gränspendlare med bosättning i Finland eller Sverige med arbete i Norge är socialförsäkrad och skattepliktig i Norge. Han eller hon får inte ersättning för sina patientresor/behandlingsresor från hemmet i Finland/Sverige till sjukhuset Norge till skillnad från sina arbetskollegor med bosättning och arbete i Norge.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige: Vår uppfattning är att gränshindret är löst då personen aldrig behöver resa från Sverige till Norge för att få vård. Enligt förordning 883/2004 har en person rätt till vård i sitt hemland enligt hemlandets lagstiftning. Då vården ges i Sverige betalar personen den vanliga patientavgiften precis som alla andra som bor i Sverige. Därtill kan patienten ha rätt till resekostnadsersättning vid sjukresor inom Sverige enligt samma villkor som gäller för alla andra som bor i Sverige.

Socialdepartementets uppfattning är att om Norge kräver att patienten måste komma dit för att få vård, måste Norge även ersätta kostnaden för resan.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-164](#)

Flytt för institutionaliserade personer

Enligt den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster ska de ansvariga myndigheterna samarbeta för att göra det möjligt för äldre eller institutionaliserade personer att flytta till det land där de har starkast personlig anknytning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sundhedsministeriet har den 19. januar 2022 givet følgende svar:

"Styrelsen for Patientsikkerhed, EU-sygesikringen, deltager årligt i møde i den Nordiske sygesikringsgruppe, hvor problemstillinger med relation til behandling i og på tværs af de nordiske lande drøftes. Styrelsen vil bringe spørgsmålet på dagsordenen for det kommende møde."

EK-S/MR-S överväger att under 2022 genomföra/beställa en mindre utredning om biståndskonventionen.

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-104](#)

Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel

De olika krav som ställs på märkning av läkemedel i de nordiska länderna och att bipacksedeln ska vara på landets eget språk kan leda till ett mindre utbud av läkemedel på den nordiska marknaden. Dessa krav utgör handelshinder som särskilt drabbar små marknader som den isländska.

Den 15–16 november 2018 beslutade ÄK-S att be Sverige och Island att tillsammans förbereda den vidare behandlingen av frågan.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Revision av EUs läkemedeldirektiv

Den europeiska läkemedelslagstiftningen håller på att revideras. I samband med det behandlas också möjligheterna att övergå till enbart elektronisk produktinformation. Detta lagstiftningsprojekt tar sikte på nya riktlinjer/ändringar från och med år 2023.

Revisjonen av legemiddeldirektivet omfattas av EUs legemiddelstrategi. Første offentlige høring har frist for innspill 14. januar 2022. Forslag til revidert direktiv vil legges frem av Kommisjonen i fjerde kvartal 2022.

Island sendte inn forslag i desember 2021 tilknyttet til revisjon av EUs legemiddelstrategi om at det er viktig, ikke minst for mindre språkområder, å kunne have mulighet for utelukkende at anvende elektroniske følgesedler til medisin. Flere nordisk land har fulgt opp på at det er viktig å innlede elektroniske bipacksedel.

I Sverige utreds frågan om elektroniska bipacksedlar för läkemedel till djur.

Pilotprosjekten

Pilotprosjekt har igångsatts för att samla erfarenheter av elektroniska bipacksedler. Nätverket av chefer för europeiska läkemedelsmyndigheter (HMA – Heads of Medicines Agencies) och den Europeiska läkemedelsmyndigheten har tillsammans inlett ett s.k. EPI-projekt som leds av EMA och vars syfte är att i framtiden publicera elektronisk produktinformation i den Europeiska läkemedelsmyndighetens eller de nationella läkemedelsmyndigheternas hemsidor, beroende på om det är fråga om ett centraliserat (EMA-lett) eller ett nationellt (inom de nationella myndigheternas nätverk godkänt) försäljningstillstånd. Ett pilotprosjekt om hur den elektroniska produktinformationen fungerar med denna struktur skall genomföras ca 2023–24 och på basis av det fortsätter verksamheten.

I mars 2021 startet det islandske helseministerium i samarbeid med det islandske legemiddelverk (Lyfjastofnun) et pilotprosjekt hvor nogle medisiner til bruk på hospitaler (H-merkede) vil blive unntaket fra kravet om indlægsseddel på islandsk. Personalet skal hente indlægssedler på nettet (www.serlyfjaskra.is) og introdusere innholdet for pasienten. Pasienten kan også hente indlægssedlen selv og/eller bede om at få den utskrevet. Målet med prosjektet er å vurdere om bruk av elektroniske pakningsvedlegg i tilstrekkelig grad sikrer pasientsikkerhet og om bruken av elektroniske pakningsvedlegg vil føre til økningen av antall H-merkede legemidler på markedet. For tiden er 48 legemidler innenfor rammen av pilotprosjekter.

Tidsrammen for pilotprosjektet er 3 år.

Nordiska förpackningsgruppen (Nordic package group)

De nordiska läkemedelsmyndigheterna har sedan länge samarbeidet kring förpackningsfrågor. Ett eksempel er s.k. Nordiska förpackningsgruppen, som vid behov håller møten og kontinuerligt diskuterar även med de nordiska läkemedelsindustriorganisationerna. Denna myndighetsgrupp har bidragit till harmonisering när det gäller märkning av förpackningar för läkemedelspreparat/bipacksedlar og har publiceret anvisninger om detta på ämbetsverkens webblatser. Gruppen sammanträder också fortlöpande med industriorganisationerna för att harmonisera förpackningspåskrifter.

På ett presidiummøte i Nordiska rådet 28.-29 juni 2021 behandlet og godkände presidiet ett betänkande över medlemsforslag om digital bipacksedel till läkemedel (A 1741/tillväxt) från 29 april 2020. "Det förefaller således som om Nordiska ministerrådet redan oppfyller og arbeider aktivt med de frågor som medlemsforslaget foreslår, varfor utskottet for tillväxt og utveckling anser at Nordiska rådet inte längre behøver arbeide vidare med frågan."

[Brev fra nordiske helseminister til EU 13. Juni 2019](#)

[Läs skriftlig fråga E4/2019 från Nordiska rådet og svar på Norden.org.](#)

[Läs skriftlig fråga E4/2019b från Nordiska rådet og svar på Norden.org.](#)

Hindret er prioritert av Siv Friðleifsdóttir, Island, Lisbeth Møller Jensen, Grønland, og John Johannessen, Färöarna. Prioritert av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-016](#)

Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige

Den som arbetar i Sverige men bor i annat land kan inte få svensk närståendepenning för att vårda en anhörig om inte även denna är ansluten till det svenska socialförsäkringssystemet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige: Frågan är inte helt enkel även om regeringen naturligtvis har en hög ambition att lösa gränshinder inom Norden. Bland annat är det troligen inte möjligt att begränsa en lösning till att bara omfatta våra nordiska grannar, utan det skulle förmodligen innebära att vi även skulle behöva betala ut närståendepenning för vård av anhöriga som är försäkrade i övriga ickenordiska EU-länder. En sådan förändring skulle kräva en bredare översyn av närståendepenningen då den skulle förändra förmånen i grunden. För att kunna lösa problemet behövs således en bredare översyn över den svenska närståendepenning.

Åland: Arbetet med frågan har p.g.a. kapacitetsbrist prioriterats ner hos den åländska landskapsregeringen men problemet är fortfarande aktuellt. I kontakterna med Gränshinderrådets sekretariat har det framkommit att problemet är aktuellt även för andra nordiska länder varför hindret bör fortsättningsvis vara prioriterat.

Hindret prioriteras av Sven-Erik Bucht, Sverige, och Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-004](#)

Färdtjänst för funktionshindrade

De nationella reglerna om rätt till färdtjänst gör det dyrt och besvärligt för personer med funktionshinder att resa inom Norden. Problemet beror delvis på att beslut om rätt till färdtjänst görs av olika organ och på olika nivåer i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grenshinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

EK-S/MR-S overveger att under 2022 genomföra/beställa en mindre utredning om bistandskonventionen.

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-136](#)

Personlig assistent vid flytt

Allvarligt funktionshindrade personer med personlig assistent har svårigheter att få med sin assistent vid flytt. Olika länder vill bedöma rätten till assistent nationellt och anställningsförhållandena för personliga assistenter skiljer sig mellan länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grensehinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

EK-S/MR-S overveger att under 2022 genomföra/beställa en mindre utredning om bistandskonventionen.

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-124](#)

Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret

Det finns skillnader i ländernas uppfattningar om vilket land som ska betala sociala förmåner till medborgare som rör sig över gränserna. För att undvika att enskilda blir utan sociala förmåner kunde länderna använda sig av möjligheten att göra interimistiska utbetalningar.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: EU:s koordinationsförordning om socialskyddet (883/2004) trädde i kraft år 2010. I den finns en regel hur man kan temporärt börja betala förmåner i oklara fall. Det var dock inte tidigare redskap att förverkliga regeln, då socialskyddsanstalterna skulle övergå till EESSI systemet år 2012, vilket inte skedde. Nu har de nordiska socialmyndigheterna tagit i bruk EESSI systemet och socialmyndigheterna har börjat tillämpa förordningen.

Ett prioriterat hinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-166](#)

Indrivning av underhållsbidrag i Danmark

Info Norden har kontaktats av flera isländska kvinnor som har flyttat till Danmark de senaste åren. Personerna får inte underhållstöd från Island utbetalat i Danmark. Emellertid kommer en del av pengarna aldrig vidare till kvinnorna, som visserligen får underhållstöd från Danmark där de bor men inte det överskjutande beloppet (difference) mellan det danska och isländska underhållstödet. I stället stannar pengarna hos Gældsstyrelsen.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Den islandske og danske medlem i Grensehinderrådet har arbeidet med saken. De som ble kontaktet og/eller var sentrale i å løse saken var det danske skatteministerium, Gældsstyrelsen, Udbetaling Danmark, Islands utenriksministerium, den islandske ambassade i Danmark, Innheimtustofnun sveitarfélaga Island, Info Norden Island och Danmark.

I september 2020 ble det opplyst av skatteministeriet i Danmark til den danske medlem i Grensehinderrådet at ministeriet, i fællesskab med Gældsstyrelsen, hadde arbejdet for at finde en løsning på de igangværende sager om udbetaling af underholdsbidrag til bidragsmodtagerne og at de „kunne oplyse, at sagerne nu enten er afsluttede eller er ved at blive færdigbehandlede. Således er hovedparten af de betalinger, der tilkommer bidragsmodtagerne, allerede udbetalt, mens den sidste del forventes at blive udbetalt senest medio oktober.”

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning

Reglerna för att ta med sig fordon vid flytt över gränsen för personer med fordon som hjälpmedel eller fordon som anskaffats eller anpassats med hjälp av bilstöd ser olika ut i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grensehinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

EK-S/MR-S överväger att under 2022 genomföra/beställa en mindre utredning om bistandskonventionen.

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-102.](#)

Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad

Om man är bosatt i ett annat medlemsland än Sverige, men genom att arbeta i Sverige omfattas av svensk socialförsäkring, måste man ta ut sina svenska föräldrapenningdagar direkt i anslutning till att man avbryter sitt arbete inför beräknad förlossning.

Detta beror på att man inte anses arbeta i Sverige om man inte tar ut en kontantförmån (tex föräldrapenning, graviditetspenning eller sjukpenning) och därmed inte längre kan omfattas av svensk socialförsäkring. Om man bor och arbetar i Sverige kan man välja att spara sina dagar till senare.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sverige: Den beskrivna situationen styrs av EU-rätten och är därför inte möjlig att lösa utan att EU-rätten förändras. Enligt EU-rätten tillhör man det lands lagstiftning från vilket man får en kontantförmån som grundar sig på arbete, i det här fallet föräldrapenningen. För att fortsätta att tillhöra den svenska lagstiftningen måste föräldern därför ta ut föräldrapenning varje dag hen vill fortsätta vara försäkrad här men det räcker med att ta ut den lägsta omfattningen vilket är en åttondel per dag.

Det innebär till exempel att föräldern behöver ta ut 46 dagar med föräldrapenning under barnets första levnadsår för att fortsätta tillhöra den svenska försäkringen. Föräldern har precis som alla andra föräldrar som är försäkrade i Sverige rätt till 480 dagar med föräldrapenning per barn varför problemet snarare framstår som ett informationsproblem än som ett verkligt problem för föräldrarna.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-027.](#)

Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete

Det går inte att temporärt avbryta sin period med kontantförmån med anledning av moderskap eller faderskap för att ta ett jobb (heltid/deltid) i ett annat nordiskt land. Detta kommer ur principen reglerad i EU- förordningarna om att man ska vara socialförsäkrad i det land man arbetar i. Följden av ett avbrott i föräldraledigheten enligt ovan blir att rätten till kontantförmån med anledning av faderskap eller moderskap ändras till grundnivå efter arbetet har avslutats, det vill säga rätten till förmånen i det tidigare arbetslandet upphör och ersätts med förmån på grundnivå i bosättningslandet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige: Vår uppfattning är att gränshindret bör avskrivas då det inte går att lösa i en nordisk kontext, lösningen kräver en förändring av EU-rätten.

Socialdepartementet anser att det är otydligt om gränshindret avser en person som helt avbryter en period med kontantförmån och börjar arbeta i ett annat nordiskt land eller om det handlar om en person som erhåller kontantförmån till viss del och samtidigt börjar arbeta deltid i ett annat nordiskt land eller om båda situationerna avses. Enligt förordning 883/2004 är man försäkrad i det land där man arbetar vilket innebär att om man slutar att ta ut föräldrapenning och börjar arbeta i ett annat EU-land så tillhör man det landets lagstiftning. Om föräldern däremot delvis fortsätter att ta ut svensk föräldrapenning och samtidigt arbetar i annat nordiskt land ses det som arbete i två olika medlemsländer och då får man pröva om den föräldrapenning som utbetalas från Sverige kan anses utgöra en "väsentlig del" av personens arbete eller verksamhet, dvs. minst 25 procent för då fortsätter föräldern att tillhöra den svenska lagstiftningen, vilket innebär att problemet inte uppstår.

Även om gränshindret inte går att lösa i en nordisk kontext så framstår det som viktigt att föräldrarna får god information om vilka regler som gäller.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-084.](#)

Långa handläggningstider i EU-ärenden

I de nordiska länderna varierar handläggningstiden för att besluta om social- och arbetslöshetsförsäkringsförmåner. I EU-ärenden kan handläggningstiden bli längre eftersom behörig institution kan behöva hämta in uppgifter från motsvarande institution i ett annat land. Detta kan ge försörjningssvårigheter för den enskilde.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: En nordisk arbetsgrupp har utrett ärendet i rapporten Nord 2012:002. Det finns EU regler som förutsätter att medlemsstaternas myndigheter bistår varandra. Det finns också EU-regler om provisorisk tillämpning av regler vid beviljandet av förmåner. Även dessa regler förutsätter bättre samarbete mellan myndigheterna.

Ett seminarium för handläggare av nordiska institutioner anordnades 2018 för att förbättra samarbete och förkorta handläggningstider. Seminariet ledde till bättre kontakter mellan institutionerna. Tanken var att ordna en ny konferens 2020 som inte blev av. Ett sätt att förkorta handläggningstider är att institutionerna har personer som känner varandra och som har erfarenhet i att lösa gränsöverskridande problem och att de här personerna är kända i sin egen organisation. Samarbetet mellan handläggare diskuteras mellan socialskyddsinstitutionerna på deras årliga möten. I sista hand är det frågan om nationella budgetmedel.

EESSI systemet som underlättar den tekniska kommunikationen har tagits i bruk. Ansvariga tjänstemän utvecklar hela tiden effektiviteten i deras samarbete. Någonting mera kan GR inte göra.

Sekretariatet: Gränshinderrådet avslutar sitt arbete med det allmänna gränshindret rörande långa handläggningstider. Det är emellertid möjligt att framöver prioritera enstaka, mindre gränshinder som handlar om långa handläggningstider, som det aktuellt prioriterade hindret rörande långa handläggningstider med koppling till SINK-skatt.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-042.](#)

Beräkning av förmån vid arbetsoförmåga efter arbete i flera nordiska länder

En person bor i ett nordiskt land och arbetar flera år i ett annat nordiskt land. Personen är således försäkrad i arbetslandet. Skulle personen senare övergå till att arbeta i bosättningslandet blir personen istället försäkrad där. Om han eller hon kort efter att arbetet påbörjades i bosättningslandet blir arbetsoförmögen på grund av sjukdom och blir beviljad förmån vid arbetsoförmåga i bosättningslandet, kan ersättningen bli betydligt lägre jämfört med en person som inte har arbetat i ett annat land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finland: Förutsättningarna för att beviljas förmåner vid invaliditet är olika och förmånerna är utformade på olika sätt i de nordiska länderna. I en del länder försöker man rehabilitera anställda i en situation då man i andra länder ger pension pga arbetsoförmåga. Det har visat sig vara omöjligt att skapa en gemensam medicinsk tolkning av arbetsoförmåga. Därför avskrivs problemet.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland och Siv Friðleifsdóttir, Island.
Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-006.](#)

Bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet (de särskilda bidragen och umgängesbidraget) upphör vid utlandsarbete

En person som bor i Sverige och får arbete i annat nordiskt land och därför omfattas av det landets lagstiftning, har inte längre rätt till de svenska socialförsäkringsförmåner som omfattas av EU:s samordningsregler, inklusive de bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet. Personen har inte alltid rätt till motsvarande förmån i arbetslandet. Andra nordiska länder har dock andra system som ersätter en familjs kostnader för sin bostad, exempelvis genom skattesystemet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige: Vår uppfattning är att gränshindret är löst då det kommit en dom från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2014 ref. 64) som säger att om ett barn på grund av EU-rätten inte har rätt till familjeförmåner så kan barnet ändå få rätt till dessa enligt Socialförsäkringsbalken.

Det innebär exempelvis att om en förälder arbetar i Finland och bor i Sverige tillsammans med sina barn får föräldern i första hand familjeförmåner från Finland. Familjen kan då ändå ansöka om bostadsbidrag inklusive de bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet från Sverige. Försäkringskassan kommer då att pröva hur mycket familjeförmåner familjen är berättigad till från Finland (barnbidraget) och jämföra med hur mycket familjeförmåner familjen har rätt till från Sverige (barnbidraget samt de bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet), om de svenska familjeförmånerna sammanlagt uppgår till ett högre belopp än det finska kommer Sverige att betala ut mellanskillnaden vilket innebär att barnet inte går miste om någon förmån som skulle kunnat betalats ut om barnet var försäkrat i Sverige.

Prioriterat av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-086.](#)

Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning

För att man ska kunna lägga samman arbets- och socialförsäkringsperioder från ett annat nordiskt land har flera av länderna tilläggskrav på att man måste ha arbetat en viss period i landet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Flera länder bl.a. Finland förutsätter för att kunna räkna ihop nordiska arbets- och försäkringsperioder att man har arbetat i landet en viss tid. Finland kräver att personen har arbetat i Finland i fyra veckor omedelbart före arbetslösheten. Det finns dock två undantag till fyra veckors regeln. Nordiska socialskyddsavtalet garanterar att man får arbetslöshetsstöd om en person som återvänder till Finland från ett annat nordiskt land har under de senaste fem åren varit under finsk arbetslöshetslagstiftning minst en vecka. Man ställer inte heller kravet på fyra veckor på gränsgångare.

Frågan diskuteras för tillfället i EU.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-090.](#)

Hinder på skatteområdet

Ärendet är tidigare löst i Norge

Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land

Den som bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat har inte rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag i bosättningslandet. Detta kan vara ett hinder för att ta politiska uppdrag.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sverige: Regeringen har i november överlämnat proposition om rätt till ledighet för politiska uppdrag i annat land till riksdagen.

I propositionen föreslår regeringen en ny lag med innebörden att en person som har ett politiskt uppdrag på lokal eller regional nivå i EES, i Schweiz eller i Förenade kungariket ska ha rätt till ledighet från sin anställning i Sverige.

Rätten till ledighet ska gälla politiska uppdrag som motsvarar sådana svenska uppdrag som ger rätt till ledighet enligt kommunallagen.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Beslut i riksdagen är planerat till den 26 januari 2022.

Danmark: Indenrigsministeriet har 8. februar 2022 givet følgende svar:

"I Norge har danske kommunal- og regionalpolitikere siden november 2019 haft ret til fravær fra deres arbejde for at varetage deres politiske hverv. I Sverige vil danske kommunal- og regionalpolitikere fra august 2022 få ret til fravær fra deres arbejde for at varetage deres politiske hverv."

"Mit ministerium er i dialog med Sverige om, hvordan de helt nye svenske regler spiller sammen med de danske regler, der omtaler indgåelsen af en aftale. Da vi har en fælles interesse i at finde en løsning, er jeg fortrøstningsfuld i forhold til, at det vil

lykkes.

Når vi har fundet en løsning i forhold til Sverige, vil jeg være indstillet på også at finde en løsning i forhold til Norge, hvis der måtte være behov herfor."

[Brev från danska Indenrigs- og Boligministeriet till Gränshinderrådet](#)

Ett prioriterat hinder av Sven-Erik Bucht, Sverige och Bertel Haarder, Danmark.
Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-132](#)

Tull och deposition i samband med överförsl av varor

Tullsvårigheter/problem uppmärksammas ofta i samband med tillfällig införsel av varor till exempelvis Norge, då norska tullregler generellt beskrivs vara förenade med mer administrativa bördor och fler avgifter än vad man är van vid.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Norge: Det har vært en rekke kontakter med Finansdepartementet vedr saken. Mange har gitt innspill; Nordkalottens Grensetjeneste, Sametingets utvalg for identifisering av grensehindre samt tollmyndighetene i begge land.

Finland har løst grensehinderet gjennom forenkling noe Norge har vurdert, men valgt ikke å gjøre det samme. Finansdepartementet henviser til redusert behandlingstid på norsk side og anser hinderet løst med dette. Grensetjenesten og grensehinderrådet vil følge opp saken for å sikre at handelen går så smidig som mulig med hensyn til refusjon av toll og moms.

Finland: En person som tar varor över gränsen från Norge till Finland till försäljning, måste betala mervärdesskatt på alla varor vid gränsövergång och efter returren an söka återbetalning för de varors del som har blivit osölda. Återbetalningen kan ta upp till ett år i Norge.

Finska tullen har förenklat förfarandet 2020 för norska privatpersoner (hantverkare). När man tar saker för försäljning till Finland tillämpas regler för tillfällig import (DA 234.1.2 art). Man måste fylla blankett 613 med lista över saker och deras värde när man kommer till Finland. När man lämnar Finland till Norge måste man lämna in en tulldeklaration (tullförfarandet 4053 999).

Finska och norska nordliga tulldistrikt har diskuterat frågan i positiv anda. Norska samarbetsministern har i ett brev till rådet förklarat att regeringen inte vill ändra lagen i Norge men i stället kommer att förenkla tull/skatteförfarandet och förkorta återbetalningstiden.

[Läs brev från norska Det Kongelige Finansdepartement till Gränshinderrådet](#)

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland, och Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-062](#)

Beskattning av kulturarbetare

Artister och sportutövare beskattas både i Danmark och Sverige när de arbetar gränsöverskridande. Andra arbetstagare som gränspendlar blir i princip endast beskattade i arbetslandet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2016), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Under 2020 initierades, i samarbete med den gränsregionala informationstjänsten Öresunddirekt, ett projekt för att identifiera de utmaningar och gränshinder som kulturarbetare i Öresundsregionen stöter på. Förutom skatterelaterade hinder berörs de också av problem som är kopplat till socialförsäkringstillhörighet och efterföljande frågor kopplat till a-kassa och pensionsgrundande inkomst.

Resultatet av projektet var möten mellan informationstjänsten, ledare på kulturinstitutioner i Öresundsregionen och andra relevanta aktörer för att identifiera utmaningarna och för att identifiera de akuta behoven. Som ett resultat av detta har Öresunddirekt producerat särskilda webbartiklar och särskilda informationsfoldrar som riktar sig till kulturarbetare och HR-personal vid kulturinstitutioner.

Läs mer här: www.oresunddirekt.se/se/jag-arbetar-i-danmark/jobba-som-kulturarbetare

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-066.](#)

Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige

Utländska fritidshusägare i Sverige upplever problem med att teckna el-, tele- och internetavtal på grund av att de varken har personnummer eller samordningsnummer.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Udenrigsministeriet har den 25. januar 2022 givet følgende svar:

"Jeg vil arbejde for "at det nyligt indførte "samordningsnummer" får den tilsigtede virkning, så de blandt andet 10.000 danske sommerhusejere i Sverige kan få telefon, autogiro, bredbånd osv. Jeg hilser den svenske lovændring i 2021, der giver danske fritidshusejere mulighed for at ansøge om samordningsnummer, velkommen. For at fritidshusejerne derved kan få lettere adgang til at indgå diverse abonnementer forudsætter det, at de private svenske aktører følger op på lovændringen. Vi er opmærksomme på, at det ikke har været tilfældet på alle områder. Udenrigsministeriet/ambassaden i Stockholm har drøftet problemstillingen med Danske Torpare, og har med dem lagt en plan for at tage en række kontakter i den kommende tid for at fremme mulighederne."

Sverige: Gränshindret är löst genom lagändringar som trädde i kraft den 18 juni 2021. Genom ändringarna är det numera möjligt att tilldelas ett samordningsnummer efter egen ansökan av en enskild som har en sådan anknytning till Sverige att han eller hon kan antas behöva en identitetsbeteckning. Tilldelning av ett samordningsnummer förutsätter därutöver att den enskilde inställer sig personligen hos Skatteverket och styrker sin identitet.

Sekretariatet: Efter lagändringen har det kommit till Gränshindersekretariatets och Gränshinderrådets medlemmars kännedom att även om utländska fritidshusägare nu kan få ett samordningsnummer så har det inte löst deras problem. Detta beror till stor del på att banker och företag som tillhandahåller avgörande tjänster inte har system som accepterar samordningsnumret som en giltigt identitetsbeteckning. I bankernas fall beror det på att samordningsnummer inte uppfyller bankernas krav på säkerhet. Det har därför inletts ett arbete med att utreda frågan ytterligare och därefter formulera ett nytt gränshinder utifrån dessa nya förutsättningar.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige, och Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-160.](#)

Islänningar som flyttar till Norge med isländsk dokumentation om vårdnadskap kan inte registrera sig som ensamförsörjare på grund av norska registreringskrav

Det norske folkeregistret godkänner inte bekräftelse på foreldreansvar för isländska ensamförsörjare (enslige foreldre) som flyttar till Norge. Folkeregisteret kräver att det alltid ska finnas ett avtal eller dom som bevis på status som ensamförsörjare. Avtal om vårdnadskap (foreldreansvar) som är ingått mellan föräldrarna på Island samt de dokument som utfärdas av det isländska folkeregistret godkänns inte.

För den som flyttar till Norge med barn och inte betraktas som ensamförsörjare leder situationen till problem bland annat angående upprättande av bankkonto för barnet samt erkännande som barnets verge vid övriga kontakter med myndigheter/offentliga ansökningar. Foreldreansvar är även en avgörande förutsättning vid besök och kontakter med hälsosektorn, apotek osv.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentar från berörda regeringar

Den isländska ambassaden i Oslo upplyste isländska myndigheter om problemet. Sigurður Ingi Jóhannsson, transport- och kommunminister, som även var nordisk samarbetsminister, skickade den 26. mars 2021 brev 2021 till Jan Tore Sanner, nordisk samarbetsminister, med önskan om genomgång av de norska reglerna.

Gränshinderrådets norska och isländska medlemmar har regelbundet arbetat med ärendet tills det blev löst hösten 2021. Gränshinderrådets representanter spelade en central roll, hjälpte att koordinera arbetet mellan relevanta myndigheter, samlade och delade information och pådrog en lösning i flera forum.

Lösningen offentliggjordes på isländska utrikesdepartementets hemsida/Islands ambassads i Oslo hemsida: <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2021/09/03/Skraning-forsjar-barna-einstaedra-foreldra-i-Noregi/>

Utdrag ur pressmeddelandet:

"Fra norsk side har fire departementer arbeidet med saken, finansdepartementet, justisdepartementet, barne- og familiedepartementet og utenriksdepartementet samt Skatteetaten, som det norske register tilhører.

Fra islandsk side har transport- og kommunedepartementet arbeidet med saken, men også utenriksdepartementet og justisdepartementet. Da har den islandske ambassade i Oslo, Póðskrá Íslands (Registers Iceland) og den islandske representant i Grensehinderrådet lagt inn mye arbeid for å få til løsning i saken."

Norske myndigheter har ändrat sin praxis samt instruerat att registrering av vårdnadskap (registrering av omsorg) för barn kan korrigeras enligt som det framgår i pressmeddelandet.

Även om lösningen är tillfällig har det påbörjats arbete för att uppnå en permanent

lösning och därmed anses ärendet som löst.

[Läs brev från norska Det Kongelige Finansdepartement till isländske Transport- och Kommunminister](#)

[Läs brev från isländske Transport- och Kommunminister Sigurdur Ingi Johannsson till den norske samarbetsministern Jan Tore Sanner](#)

Hindret är prioriterat av Siv Friðleifsdóttir, Island och Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt

Det har rapporterats in om fall där personer bosatta i Finland respektive Sverige som erhåller en fastighet i form av gåva eller arv i det andra landet totalt sett beskattats högre än i ett rent nationellt fall. Detta på grund av att den finska arvs-/gåvoskatten inte beaktas vid beskattning av kapitalinkomsten i Sverige eftersom det rör sig om två olika skatteslag.

När en i Finland bosatt mottagare av arv eller gåva får egendom som arv eller gåva av en i Sverige bosatt arvlåtare eller gåva, påförs skatt på arv eller gåva i Finland för förvärvet. Det verkliga värdet vid tidpunkten för förvärvet används som arvs - eller gåvoskattevärde, dvs. det värde för vilket arvs - eller gåvoskatten bestäms. Om den egendom som erhållits som arv eller gåva säljs, kan överlåtelsevinsten från en aktielägenhet enligt det nordiska skatteavtalet beskattas i bostadsaktiebolagets hemstat, dvs. Sverige beskattar som källstat. Finland beskattar överlåtelsevinsten från överlåtelsen av egendomen som inkomst för en i Finland bosatt arvs - eller gåvotagare. Beloppet av den skattepliktiga överlåtelsevinsten beräknas genom att från överlåtelsepriset dras av antingen det värde som använts vid arvet/gåvobeskattningen eller den s.k. presumptionen för anskaffningsutgiften (20%/40% av överlåtelsepriset). Finland gottgör den skatt som betalas i Sverige för vinst vid överlåtelse av egen-dom för den skatt som betalas i Finland. Gottgörelsen får inte överstiga beloppet av de skatter som betalas på inkomsten i Finland, dvs. om den svenska skatten är lika stor eller större än skatten i Finland, tas i praktiken ingen inkomstskatt ut i Finland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/Kommentarer från berörda regeringar

Hindret drivs av landskapsregeringens finansavdelning och kommer tas upp med finska finansministeriet. Frågan är även aktualiserad i den tvärsektoriella gruppen mellan Gränshinderrådet och Gränshindergruppen där en översyn av det nordiska skatteavtalet ska konkretiseras. Åland har en medlem i gruppen.

Ett prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 20-029](#)

Beskattning av uppdragstagare i bemanningsföretag (vikarbureauer)

Bemanningsföretag med säte på den svenska sidan kan inte hyra ut personal till danska företag på andra sidan Öresund och använda sig av den svenska montörsregeln. Skälet är att Danmark, i överensstämmelse med det nordiska skatteavtalet och OECD:s modellavtal, beskattar utländska arbetstagares löneinkomst för arbete som är utfört i Danmark i de fall som rör uthyrning av arbetskraft. Detta till exempel när den danska arbetsgivaren, enligt OECD:s kriterier om ledarskaps- och instruktionsrätt osv., anses vara den verkliga arbetsgivaren. Det danska företag som använder sig av bemanningsföretag är ansvarigt för administration och skattebetalningar för den inhyrda personalen. Detta resulterar i att lönen som utgångspunkt beskattas med en bruttoskattesats på 35,6%. Arbetstagaren kan emellertid välja att bli beskattad enligt de allmänna reglerna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Bertel Haarder: Der har endnu ikke være anledning til at drøfte denne grænsehindring med regeringen.

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-054.](#)

Problem med bankkonto för gränspendlare och företag i Norden

Det har rapporterats in om fall där nordbor och företag fått omfattande problem när de försökt öppna bankkonton i ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: EU:s regelverk förutsätter att alla personer som lagligt vistas i EES området har rätt att öppna ett bankkonto. Länderna har infört kravet i sin egen lagstiftning. I Finland kan man föra ärendet om banken vägrar öppna ett konto till Finansinspektionen. Det förekommer inga klagomål.

Till basbanktjänster hör bankkoder som behövs i nätbanken. När bankkoder kan användas för att identifiera personen, kan koden ges bara till en person som är registrerad i folkbokföringsregistret och som har finskt personnummer. Detta beror på att när man identifierar personen måste man söka personuppgifterna från befolkningsregistret och då är identifieringskännetecken personnummer.

Ett nordiskt personnummer skulle lösa problemet.

[Läs brev från danska Erhvervsministeriet till Folketingets Lovsekretariat](#)

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 20-031.](#)

Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)

Personer som bor i en gränskommun i Finland och arbetar i en gränskommun i Sverige och omfattas av gränsgångaravtalet (gränsgångare) ska betala skatt enbart i det land där de bor.

Dessa personer ska ansöka om särskild inkomstskatt (SINK) i Sverige en gång om året hos svenska Skatteverket. För ansökan krävs intyg från finska skattemyndigheten Vero och folkbokföringen.

Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatteredovisning har enligt inrapporteringarna vid årsskiftet 2019/2020 varierat mellan 8-12 veckor.

Enligt finländska skatteregler måste gränsgångarna betala inkomstskatt i Finland omedelbart när de mottar sin första lön från Sverige. På grund av den långa handläggningstiden i SINK-ärenden kan arbetstagare inte lämna in något beslut om att skatt inte ska innehållas till arbetsgivare i Sverige, vilket innebär att gränsgångare beskattas också i Sverige. För att arbetsgivaren kan göra skatteavdrag enligt SINK krävs bland annat att det finns ett beslut om SINK. I annat fall skall arbetsgivaren göra skatteavdrag för preliminär skatt.

I värsta fall betalar en gränsgångare inkomstskatt i båda länderna under flera månader.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finansdepartementet, Sverige: Sedan gränshindret registrerades i maj 2020 har Finansdepartementet haft löpande kontakter med Skatteverket och departementet följer utvecklingen noga.

Sedan gränshindret registrerades har följande skett.

- Skatteverket har öppnat en e-tjänst för SINK-ansökningar. Tjänsten började att fasa in från sommaren 2020 och Skatteverket informerade om tjänsten från oktober 2020.
- I samband med att e-tjänsten infördes har ett nytt handläggningssystem tagits i bruk, där avsikten är att automatiserat beslutsfattande ska kunna användas i viss utsträckning.
- Skatteverket bedriver utvecklingsarbete för att stora arbetsgivare ska kunna använda öppna APIer för att ansöka om SINK när man har många anställda. Planeringen är att det ska finnas en komplett testtjänst tillgänglig under det första kvartalet 2022 och att tjänsten därefter ska tas i bruk preliminärt under det andra kvartalet 2022.
- Skatteverket uppmanar de som ansöker om SINK att komma in med kompletta ansökningar och att lämna in ansökningarna så snart det finns möjlighet. På så sätt kan ansökningarna handläggas så snabbt som möjligt.
- I november 2021, var handläggningstiden för dem som ansöker om SINK på grund av arbete cirka 7 veckor. Skatteverket har uppgett att gränsgångare

prioriteras i handläggningen. Mycket talar alltså för att handläggningstiderna för just gränsgångare är kortare än 7 veckor.

[Läs brev från svenska Utrikesdepartement och Arbetsmarknadsdepartement till Gränshinderrådet](#)

Prioriterat av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 20-030.](#)

Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige

Den 1 januari 2021 tillkom det nya regler avseende utländska arbetsgivares skyldighet att göra skatteavdrag för anställda som arbetar i Sverige. Skyldigheten berör även öresundspendlare, som vanligtvis omfattas av Öresundsavtalet. Enligt de nya reglerna, skall utländska arbetsgivare utan fast driftställe i Sverige arbetsgivarregistrera sig i Sverige, göra skatteavdrag för arbetstagaren och redovisa och betala in den avdragna skatten till Skatteverket. De nya kraven försvårar för mobiliteten i Norden och kan leda till att arbetsgivare i Sveriges grannländer väljer bort svenskboende arbetskraft.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Skatteministeriet har den 1. november 2021 givet følgende svar:

"Den svenske finansminister og jeg er i dialog. Jeg er optimistisk, selv om der stadig er et stykke vej til en løsning. Det skal understreges, at der er tale om interne svenske regler, som kun Sverige kan ændre. Fra dansk side bidrager vi imidlertid gerne til arbejdet, hvis Sverige fx har behov for, at der skabes yderligere sikkerhed for den svenske skat af hjemmearbejdsdagene."

[Läs brev från svenska Finansdepartementet till Länsstyrelsen i Skåne och Region Skåne](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 21-032.](#)

Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete i bosättningslandet

Tidigt i starten av coronakrisen identifierade Gränshinderrådet och informationstjänsterna problem kopplade till det nordiska skatteavtalet men särskilt det bilateral avtalet Öresundsavtalet och ofrivilligt hemarbete. För att stävja smittspridningen var det många företag, på uppmaning av regeringarna, som beordrade hemarbete för sina anställda. Följden blev både en ökad arbetsbörda för de nationella myndigheterna kopplat till tolkning av Öresundsavtalet men även hur TREKK-avtalet skulle tillämpas. De ekonomiska konsekvenserna för pendlare och företag kunde inte förutses och många pendlare befann sig i ett pressat läge, till den grad att man trots nationella rekommendationer att arbeta hemifrån, fortsatte att gränspendla till sina arbeten på andra sidan. I slutet av 2021 var det fortfarande många pendlare i Öresundsregionen som inte hade fått ett slutligt skattebesked från varken Sverige eller Danmark för inkomståret 2020.

Gränshinderrådet har skickat ett antal brev samt drivit frågan om undantag, motsvarande det undantag man gjorde rörande socialförsäkringstillhörigheten under krisen. [Mer om arbetet finns här](#)

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Skatteministeriet har den 15. oktober 2021 givet följande svar:

"Under situationen med COVID-19 var den fælles dansk-svenske vurdering, at der ikke skulle ændres i Øresundsavtalen, da det ville kræve, at der blev indgået en aftale, der skulle tiltrædes af både Folketinget og Riksdagen, og som ikke umiddelbart kunne gennemføres med tilbagevirkende kraft. Det forhindrer imidlertid ikke, at Danmark og Sverige i forbindelse med en eventuel genforhandling af Øresundsavtalen i fællesskab kan overveje mulighederne for yderligere fleksibilitet til hjemmearbejde ved lignende fremtidige pandemisituationer."

[Läs brev från norska Det Kongelige Finansdepartement till Gränshinderrådet](#)

[Läs brev från danska Skatteministeriet till Gränshinderrådet](#)

Prioriterat av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

Förenklad process kring tull och deposition i samband med tillfällig överförsel av varor

Åland har sedan 1995 ett undantag inom ramen för Finlands anslutningsavtal med EU som innebär att Åland betraktas som tredje land ur skattehänseende, liknande förhållande som Norge i relation till EU.

Det här får bland annat konsekvensen att moms ska deklarerats och erläggas i samband med export/import till Åland. Förfarandet föranleder merarbete för företagen som verkar på- eller bedriver handel med Åland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Åland: Finansministeriet i Finland kommer att tillsätta en arbetsgrupp i början av 2022 för att utreda de tullförfaranden som ska tillämpas på varor som transporteras över skattegränsen mellan Finland och Åland. Arbetsgruppen kommer att bestå av representanter från Finansministeriet, Ålands landskapsregering, Tullen och Skatteförvaltningen. I anslutning till arbetet i gruppen kommer frågan om deposition av moms vid temporär export och passiv förädling att lyftas.

Ett förslag om att införa en kreditkortsmetod så till vida att garantin kan dras på ett kreditkort men ej belastas förrän man vet det faktiska momsbeloppet, kommer att föreslås från de åländska medlemmarna i gruppen.

Mervärdes- och punktbeskattning är den finska riksregeringens behörighet.

Prioriterat av Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

Hinder på näringslivsområdet

Värdetransport över gränsen

Enligt svenska regler måste finländska bevakningsföretag vara auktoriserade i Sverige för att de ska kunna transportera euro från handlare på den svenska sidan av gränsen i Haparanda/Tornio. Svenska regler kräver även att företagen måste uppfylla vissa krav vad gäller utrustning och personal.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: Finland och Sverige har olika krav på värdetransporter, på personalens utbildning och fordon. Därför kan bilen inte köra över gränsen utan eurolandarna måste föras till Stockholm och vidare till ett euroland.

Värdetransportbilen besöker Torneå dagligen. Finland är bundet av euroområdet regelverk. Man har vänt sig till justitiedepartementet och inrikesdepartementet i Sverige för att möjliggöra transportbilens tillfälliga besök i Sverige/Haparanda. Medlemmarna Bucht och Sasi har skickat ett brev till inrikesministrarna i Sverige och Finland om ärendet.

Sverige: Finska bevakningsföretag kan vara verksamma i Sverige med auktorisation. Om företagets väktare gått utbildning i ett annat EU-land kan de efter prövning få sina yrkeskvalifikationer erkända av Länsstyrelsen i Stockholms län. Det är oklart om det är i auktorisationsprocessen eller i kraven på utrustning eller utbildning som det uppstår svårigheter. Inget arbete pågår i frågan för närvarande.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Även Sven-Erik Bucht, Sverige, har prioriterat frågan i juli 2020. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 15-002](#)

Koncernbidrag över gränserna i Norden

Bolag med hemvist i Finland, Norge eller Sverige som etablerar dotterbolag i andra EES-länder kan som utgångspunkt inte ge avdragsgilla koncernbidrag till det utländska dotterbolaget för att täcka förlust.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finland, Sverige och Norge ger inte avdrag i beskattningen för koncernbidrag till ett annat nordiskt land. Danmark godkänner resultatutjämnning över gränsen på ett skatteneutralt sätt.

Finansministeriet i Finland har tillsatt en arbetsgrupp att utreda bl.a. den här frågan. En lagändring (RP 185/2020) trädde i kraft den 1.1.2021 om möjligheten av att kunna avdra den slutliga förlusten i koncernbidrag gällande ett dotterbolag i det europeiska ekonomiska området. Avdragsmöjligheten är mycket begränsad men har dock avlägsnat stridigheten mot EU:s regelverk. Arbetet på finansministeriet fortsätter men resurserna är begränsade pga OECD:s skattereformer.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-006.](#)

Kreditvärdighet, för t.ex. gränspendlare i Norden

Problematiken finns rimligtvis i hela EU och rör det faktum att kredituppgifter (t.ex. inkomster och betalningsanmärkningar) för en gränspendlare som bor i ett land och arbetar i ett annat inte registreras i bosättningslandet, vilket gör det problematiskt för pendlaren att styrka sin kreditvärdighet i förbindelse med att t.ex. få ett kreditkort, banklån och telefonabonnemang (se exempel nedan).

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: Varje företag har sina egna regler för när en kund kan anses vara kreditvärdig. EU:s konsumentdirektiv (2008/48/EG)(art 9) garanterar att varje medlemsstat gör det möjligt för en kreditgivare att med kundens medgivande få tillgång till sådana databaser som används för en bedömning av en konsuments kreditvärdighet. Juridiskt är frågan löst. Överföring av information är beroende av bankernas datasystem.

Bra kreditvärdighet i ett annat land garanterar inte tillgång till kredit. Detta beror på att kreditinstitutionen kan bedöma att indrivningen av en skuld i ett annat land är besvärlig. Man erkänner redan nu domarna i ett annat nordiskt land men de är inte direkt utmättningsdugliga utan godkännande i utmättningslandet. Detta är ett problem speciellt för små krediter.

EU:s PDS2 direktiv (2. betalningstjänstdirektivet) trädde i kraft 9/2020. Det ger nya tjänsteföretag möjligheten att få kontoinformation i kreditinstitutionerna med konsumentens medgivande. Målet är att ge möjlighet att grunda nya företag för kundens kreditvärdighetsbedömning.

Bedömningen av kreditvärdigheten har inte harmoniserats inom EU och det finns inget initiativ för tillfället att göra det. Ett sätt att främja bedömningen av kreditvärdigheten är att ha ett positivt kreditinformationsregister. Det står i regeringsprogrammet i Finland att man ska skapa ett sådant register och beredningsarbetet är på gång.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-046.](#)

Löst

Lastbilstransporter i Norden

De nordiska länderna har olika krav på lastbilars längd och maximala vikt. Reglerna försvårar transporter och handel över gränserna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Det har inte skett några förändringar av det svenska regelverket sedan den förra granskningen i september 2020. Infrastrukturdepartementet noterar dock att skillnaderna mellan det svenska och finska regelverket är betydligt mindre än vad det är gentemot det norska regelverket.

Sekretariatet: Gränshinderrådet bedömer att frågan är löst, baserad på det svenska svaret och därför att det inte finns tecken på att branschen fortsatt upplever problematiken som hinder. Mer information finns i gränshinderdatabasen.

Arbetet med gränshindret rörande lastbilarnas längd och maximala vikt avslutas. Det kan fortfarande finnas problem angående regelverk rörande gränsöverskridande transporter på specifikt gods, t ex kemikalietransporter. Skulle dessa upplevas som gränshinder kommer de tas upp som ett separat fall.

Prioriterat av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-O68.](#)

Dansk firmabil i Sverige

De svenska registreringskraven gör det svårt att ha en dansk firmabil i Sverige.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Frågan om rätten att köra en bil i ett nordiskt land som är registrerad i ett annat nordiskt land regleras Mariehamnsavtalet från 1985 om ömsesidigt godkännande av körkort och av registrering av fordon. Sveriges åtaganden i det aktuella avseendet är genomfört i lagen (2019:370) om fordons registrering och användning. Dock finns osäkerhet kring vad som händer om man kör sin tjänstebil mer än ett år. Det är oklart om ettårsregeln är tillämplig i detta fall. Den svenska registerhållande myndigheten Transportstyrelsen menar att man endast kan besvara frågan genom rättslig prövning eller genom att tydliggöra situationen genom en lagändring. Det skapar stor osäkerhet för såväl näringslivet som den enskilde.

Prioriterat av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-114.](#)

Roamingavgifterna i förhållande till Färöarna-Grönland och resten av Norden

Roaming: Når man anvender sit nationale mobilabonnement eller mobile bredbåndsabonnement i et andet land, er der tale om roaming. I dag er priserne for roaming i et andet EU/EØS-land reguleret i en fælles roamingforordning. I juni 2017 afskaffede man i EU det tillæg, som udbyderne, ud over den nationale detailpris, kan opkræve af kunder for brug af deres mobiltelefon i andre EU-lande. Samtidig reducerede man loftet over de engrospriser, som udbyderne skal betale for at bruge hinandens net. Færøerne og Grønland er ikke medlem af EU/EØS, og roaming på Færøerne og i Grønland er derfor ikke underlagt regulering.

De grønlandske og færøske teleselskaber har forhandlet relativt attraktive gensidige grossistpriser med de udenlandske operatører, hvilket har gjort at borgere på Færøerne og i Grønland, der rejser til resten af Norden, kan ringe og benytte samme mobil- og datapriser som når de er hjemme på Færøerne og i Grønland.

Den manglende regulering har gjort det dyrt for borgere fra resten af Norden at anvende mobiltelefonen på Færøerne og i Grønland fordi de udenlandske operatører vælger høje priser.

Telefoni: EU har indført regler for, hvad selskaberne maksimalt må opkræve, når man foretager opkald eller sender sms'er fra fx Danmark til andre EU-lande samt de tre EØS-lande.

Færøerne og Grønland er ikke medlem af EU eller EØS, og foretagne opkald eller afsendte sms'er fra de øvrige nordiske lande til Færøerne eller Grønland er derfor ikke underlagt regulering. Det kan derfor være dyrt for borgere i de øvrige nordiske lande at foretage opkald eller sende sms'er til Færøerne og Grønland.

Det samme gør sig ikke gældende for indbyggere på Færøerne og i Grønland, der foretager opkald eller sender sms'er til de øvrige nordiske lande. Også her har de grønlandske og færøske teleselskaber rimeligt lave prisniveauer.

Grænsehinderrådets arbejde med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Grænsehindringsrådet har været i kontakt med det grønlandske teleselskab Tusass for at få afdækket problematikken, ligesom Folketingets Grønlandsudvalg har stillet spørgsmål til Ministeren for Klima, Energi og Forsyning, der har igangsat en dialog med Departementet for Boliger og Infrastruktur.

Danmarks Klima- Energi- og Forsyningsministeriet har den 9. november 2021 givet følgende svar:

"Det er i den forbindelse konstateret, at de fire danske mobilnetoperatører har inkluderet roaming på Færøerne i en lang række af deres roamingpakker, hvilket indebærer, at det som udgangspunkt ikke koster ekstra at anvende mobiltelefonen på Færøerne. Der arbejdes derfor ikke videre med problemstillingen i forhold til Færøerne."

"I forhold til Grønland kan der ikke for nu peges på en oplagt løsning. Generelt er både engrospris og slutbrugerpris højere i Grønland end i Danmark. Engrospriserne i Grønland ligger på et niveau, som betyder, at det ikke er kommercielt interessant for de danske selskaber at inkludere roaming i Grønland i deres roamingpakker. De danske kunder betaler derfor ekstra for brug af mobiltelefonen i Grønland."

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark Lisbeth Møller Jensen, Grönland och John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Övriga gränshinder

Löst i Sverige

Erkännande av färöiska körkort

Färöiska körkort kan inte bytas ut i alla de nordiska länderna då en person flyttar till ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

John Johannessen, Färöarna: Finland arbejder med ny lovgivning omkring kørekort. Det er blevet oplyst, at Færøerne vil blive taget med i den nye lov således, at sagen bliver løst vedrørende Finland.

Ärendet är under rapporteringstiden löst i Sverige, men är fortsatt olöst i Finland.

[Mer information om den svenska läsningen](#)

Ett prioriterat gränshinder av John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-128.](#)

Erkännande av grönländska körkort

Grönländska körkort kan inte bytas ut i alla de nordiska länderna då en person flyttar till ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Lisbeth Møller Jensen, Grönland: Departementet for Boliger og Infrastruktur har i samarbejde med det danske Transportministerium indledt et samarbejde omkring bl.a. ratificering af Wienerkonventionen af 8. november 1968 om vejtrafik, færdselstavler og signaler, således at Grønland bliver en trafikkonventionsstat og hvorefter det grønlandske kørekort kan anerkendes ikke blot i Norden men internationalt.

Arbejdet er forankret i en kontaktgruppe.

Der er i 2019 fundet en midlertidig løsning i forhold til Danmark, (afrapporteret i 2020), hvorfor Grænsehindringsrådet tidligere har afsluttet denne sag i forhold til Danmark.

Grænsehindringsrådet finder det relevant også at afslutte sagen i forhold til de øvrige nordiske lande, idet Grønland arbejder på en permanent løsning som trafikkonventionsstat. På den baggrund afskrives 14-172.

Ett prioriterat gränshinder av Lisbeth Møller Jensen, Grönland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr. 14-172](#)

Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar

Sverige erkänner inte föräldraskap som har fastställts med stöd av samtycke i andra nordiska länder för den kvinna som inte fött barnet när ett samkönat par fått barn genom assisterad befruktning. Problemställningen har inrapporterats redan år 2006 av Info Norden.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Justitiedepartementet, Sverige: Regeringen beslutade den 10 februari 2022 lagrådsremissen Jämlika regler om föräldraskap i internationella situationer. I lagrådsremissen föreslår regeringen – med utgångspunkt i barnets bästa – jämlika, inkluderande och ändamålsenliga regler om föräldraskap i internationella situationer. Regeringen föreslår att det ska införas en ny föräldraskapspresumtion i internationella situationer.

Enligt presumtionen ska en kvinna som är eller har varit gift med barnets mor på vissa villkor automatiskt anses som barnets förälder i Sverige. Det gäller i första hand om föräldraskapet följer av lagen i det land där barnet vid födelsen fick sin hemvist. Dessutom föreslår regeringen att utländska domstolsavgöranden och fastställelser om föräldraskap för en kvinna som är eller har varit gift eller sambo med barnets mor under vissa förutsättningar ska erkännas i Sverige. Regeringen föreslår också flera andra internationellt privat- och processrättsliga regler om föräldraskap för den kvinna som är eller har varit gift eller sambo med barnets mor. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022. Avsikten är att en proposition ska beslutas under våren.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-002](#)

Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider

Kommunikation om förändrade uppgifter gällande gemensamma medborgare har inte fungerat tillfredställande mellan ländernas befolkningsregister när en person med både svenskt och finskt medborgarskap avlider.

Ifall en person med dubbelt medborgarskap avlider i någotdera hemlandet uppdateras det lokala befolkningsdatasystemet, men i flera fall har informationsflödet stannat där och inte vidarebefordrats till det andra hemlandets myndigheter.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finland: Nordiska folkbokföringsmyndigheter har diskuterat frågan och visat intresse att gå framåt i frågan och utveckla Nordicmoving- systemet. Man började planera automatiseringen av överföring av data år 2019 mellan Finland och Sverige. Problemet har blivit hur man tryggt kan flytta information till ett annat land.

Man har föreslagit att man skulle skapa ett omfattande system av informationsbyte mellan de nordiska myndigheterna.

Ålands landskapsregering: Landskapsregeringen följer frågan som ligger under finsk riksbehörighet.

Ett prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland, och Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-026](#)

Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet

Ett beslut om skuldsanering i bosättningslandet har inte effekt i arbetslandet och individen riskerar att komma i kläm med allvarliga ekonomiska konsekvenser som följd. Det finns inget avtal om ömsesidigt erkännande av skuldsaneringar mellan de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Lisbeth Møller Jensen, Grönland: Som nævnt i Virksomhedsrapporten for 1. juli 2019 – 30. juni 2020 er konkursloven herunder reglerne for gældseftergivelse en del af sagsområdet retsplejen. Dette sagsområde er ikke overtaget af Grønland, ligesom der heller ikke er aktuelle planer om at hjemtage området.

Da sagsområdet ikke er overtaget afhænger mulighederne for en nordisk gældseftergivelse af at 1) Det fremgår af den danske konkurslov og 2) At bestemmelsen i øvrigt er sat i kraft for Grønland eller kan sættes i kraft i Grønland. Der er ikke aktuelle planer herom.

Nordisk embedsmandskomiteé EK-JUST har drøftet spørgsmålet i 2020 ifm. drøftelser om et muligt nordisk samarbejde om international privatret. Her konstaterede man at der var behov for en nærmere udredning om konkrete problemstillinger. I første omgang skulle eventuelle EU-retlige begrænsninger klarlægges på ekspertniveau.

Grønland har derfor i april 2021 spurgt EK-JUST om status på sagen. Det blev i den forbindelse oplyst at sagen ikke har været drøftet yderligere, men at man afventer Norge, der skulle initiere diskussionen på ekspertniveau om eventuelle EU-retlige begrænsninger for et nordisk samarbejde om international privatret.

I november 2021 oplyser EK-JUST, at Norge ikke for nærværende har mulighed for at prioritere spørgsmålet og ingen andre lande har efterfølgende taget sagen op.

Ett prioriterat gränshinder av Lisbeth Møller Jensen, Grönland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-048.](#)

Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare

De nationella kraven på personnummer och ID-handlingar ställer till svårigheter för personer som rör sig över gränserna. Det kan röra sig om konsumenter som inte kan köpa de varor de önskar på post, bank, alkoholbutik etc. i ett land där de inte är bosatta. Identifikation vid internethandel över gränserna är ett annat likartat problem.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland: Det förekommer olika nationella krav på att man måste ha personnummer i vissa situationer (bank, post). En person kan få på mycket begränsade villkor samordningsnummer i Sverige och en aning lättare tillfällig personbeteckning i Finland. I Norge får gränsgångare skattebeteckning men den ger inte möjlighet att anmäla sig som arbetslös eller se sin egen information hos olika myndigheter.

Man borde kunna använda sitt eget personnummer vid tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land eller man borde ha ett gemensamt nordiskt personnummersystem. Finland och Norge håller på att reformera sina personnummersystem för tillfället.

Rådet borde se till att man skapar ett samarbete mellan folkbokföringsmyndigheterna och försöker underlätta nordiska medborgares möjligheter att få samordningsnummer eller tillfälligt personnummer i ett annat nordiskt land.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-134.](#)

Norska medborgare som ej bott i Norge saknar rösträtt

En norsk medborgare som aldrig har bott i Norge har inte rösträtt till Norska Stortinget.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Norges gränshindermedlem, Vibeke Hammer, har hatt løpende kontakt med Kommunal- og distriktsdepartementet, kommunalavdelingen.

Det følger av valgloven §§ 2-1 at ett vilkår for at en person skal ha stemmerett ved stortingsvalg, er at vedkommende er, eller noen gang har vært, folkeregistrert som bosatt i Norge. Dette vilkåret gjelder ikke for ansatte i diplomatiet eller konsulatvesenet og deres husstand.

Valglovutvalget leverte i 2020 sin NOU med forslag til ny valglov. Flertallet i valglovutvalget foreslå å fjerne vilkåret om å ha vært bosatt i Norge for å ha stemmerett ved stortingsvalg. Departementet er nå i gang med å følge opp/vurdere innstillingen fra valglovutvalget. Proposisjon er planlagt fremmet for Stortinget slik at ny valglov får virkning for stortingsvalget i 2025.

Ett prioritert gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioritert av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-050](#)

Danska medborgare bosatta i ett annat land fråntas rösträtt

En dansk medborgare som bosätter sig mer än två år i ett annat land förlorar till att börja med sin rätt att rösta i val till danska Folketinget under den tid då hen är bosatt utanför Danmark. Dessa danska medborgare saknar samtidigt rösträtt på central nivå i det land de bor.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Det følger af Danmarks riges grundlov § 28, at Folketinget udgør een forsamling bestående af højst 179 medlemmer, hvoraf 2 medlemmer vælges på Færøerne og 2 i Grønland.

Stemmeberettigede er den der har dansk indfødsret, fast bopæl i riget, fyldt 18 år og ikke umyndig, jf. grundlovens § 29.

Reglerne om fast bopæl findes i Folketingsvalgloven (LBK nr. 1260 af 27/08/2020) § 2, Bekendtgørelse af lov om folketingsvalg i Grønland (LBK nr. 2241 af 25/11/2021) § 3, og Bekendtgørelse af lov om folketingsvalg på Færøerne (LBK nr. 41 af 15/01/2020) § 3. Bestemmelserne er stort set ens.

Fast bopæl har:

- Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, anses for at have fast bopæl i riget.
- Personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, anses ligeledes for at have fast bopæl i riget i følgende situationer
 - udsendt for at gøre tjeneste i udlandet som ansat af en dansk offentlig myndighed eller en herværende privat virksomhed eller forening.
 - opholder sig i udlandet som ansat i en international organisation, hvoraf Danmark er medlem.
 - udsendt for at gøre tjeneste i udlandet af en dansk hjælpeorganisation.
 - opholder sig i udlandet i uddannelsesøjemed.
 - opholder sig i udlandet af helbredsmæssige grunde.
 - opholder sig i udlandet, og som i henseende til tilknytningen til riget ganske må sidestilles med de personer, der er nævnt ovenfor.
- Personer, der opholder sig i udlandet, anses ligeledes for at have fast bopæl i riget, såfremt de agter at vende tilbage til riget inden for 2 år efter udrejsen.
- Samlever på fælles bopæl har tilsvarende rettigheder

Der er således en række situationer, hvor en borger bevarer sin stemmeret til folketetinget. I de situationer hvor en borger ikke opfylder betingelserne gives der ikke mulighed for dispensation.

Såfremt stemmeret alene skulle være betinget af indfødsret, alder og myndighed ville det kræve en ændring af grundlovens § 29.

En ændring af grundloven kræver, jf. grundlovens § 88, at Folketinget først vedtager forslaget til den nye grundlov. Herefter skal der udskrives valg til Folketinget. Efter valget skal det nye folketing også vedtage grundlovsforslaget, som ikke må være ændret i forhold til det oprindelige forslag. Til sidst skal der afholdes en folkeafstemning, og her skal flertallet udgøre mindst 40 procent af alle de borgere, som er berettigede til at stemme. Det betyder, at alle stemmeberettigede tæller med, også selv om de ikke stemmer eller stemmer blankt.

Grænsehindringsrådet har på den baggrund besluttet at afskrive hindringen, idet det ikke anses for sandsynligt at kunne fremme en sådan lovændring.

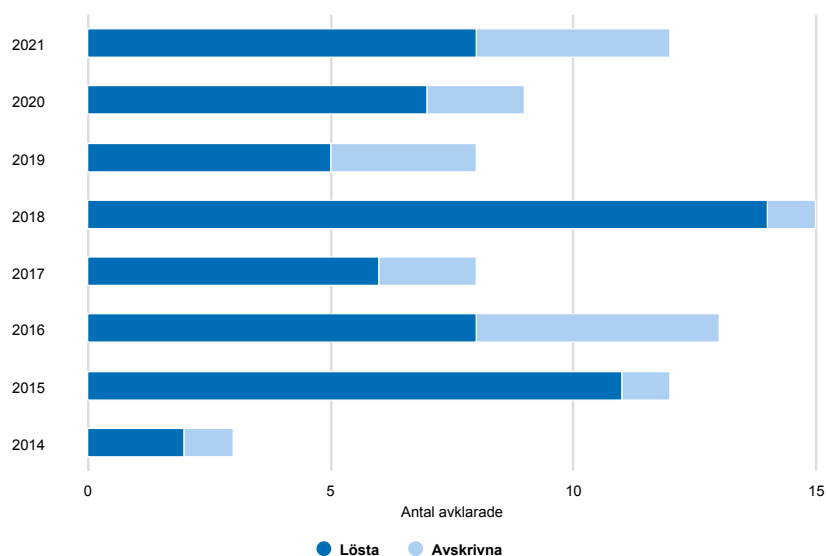
Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr.:14-052.](#)

Avklarade gränshinder 2014–2021

Sedan Gränshinderrådet bildades av de nordiska statsministrarna 2014 har rådet bidragit till att 80 gränshinder har avklarats mellan de nordiska länderna.

Att ett gränshinder anses vara "avklarat" innebär att gränshindret antingen är *löst* eller att gränshindret konstaterats som *olösbart* av Gränshinderrådet i samråd med de nationella departementen.

Avklarade gränshinder med status "Löst" under 2014–2021

2021

- Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret
- Tull och deposition i samband med överförsel av varor
- Långa handläggningstider i EU-ärenden
- Lastbilstransporter i Norden
- Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige
- Bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet (de särskilda bidragen och umgängesbidraget) upphör vid utlandsarbete
- Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige
- Islänningar som flyttar till Norge med isländsk dokumentation om vårdnadskap kan inte registrera sig som ensamförsörjare på grund av norska

2020

- Norska sekretessbestämmelser försvårar upprättande av bouppteckning i Finland och Sverige
- E-legitimation med högsta säkerhetsnivå vid inloggning till NAV
- Ledarhund, vid resa
- Snabbare information till utlandsboende
- Färöiska färdskrivarkort
- Indrivning av underhållsbidrag i Danmark
- Erkännande av färöiska körkort (löst för SE)

2019

- Dokumentationskrav för folkbokföring i Norge
- Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land
- Erkännande av grönländska körkort, Löst i Danmark
- Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/auktorisering som social- og sundhedsassistent. Löst för norska hjemmehjelpere
- Lägre ersättning vid föräldraledighet till följd av studiestöd från "fel" land

2018

- Krav på utbyte av utländska körkort i Danmark
- Krav på att omfattas av olika länders arbetslöshetsförsäkring utan avbrott för att inte riskera lägre arbetslöshetsersättning
- Åldersgräns för inträde i svensk A-kassa
- AT-tjänstgöring i Finland för svenskutbildade läkare
- Ersättning för patientresa mellan Norge, Finland och Sverige
- Ledarhund vid resa, Finland
- Mobil livsmedelslokal som första ankomstplats i Finland
- Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar när man flyttar till Finland.
- Ansökning till norsk gymnasieutbildning
- Import af norske lakseyngel til Sverige
- Angående krav på resedokument vid flygresor i Norden
- Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla när det gäller ESS)
- Finska fyramånadersregeln
- Anmälan till fel A-kassa kan medföra förlorad rätt till ersättning

2017

- EU:s mobilitetsprogram Sverige
- Begränsade möjligheter för svenska läkare att genomföra sin allmäntjänstgöring på Åland
- Brist på samlad information för små och medelstora företag om att bedriva verksamhet i andra nordiska länder
- Norska regler för helikoptertrafik försvårar underhåll av renstängsel i Norge
- Norska tullregler försvårar underhåll av renstängsel i Norge
- Ledarhund vid resa, Löst i Norge

2016

- Rätt till arbetslöshetsersättning efter arbetsavklaringspenger från Norge
- EU:s mobilitetsprogram Island
- Vuxenutbildningsstöd till löntagare som blir studieledig
- Godkännande av grönländska utbildningar
- Norska tull- och momsregler för nordiska företag
- Kommersiell passagerarbåttrafik över gränsen mellan Sverige och Norge
- Gränsregional statistik
- Behörighet för svenska snöskoteråkare att köra i Norge

2015

- Arbetsrehabilitering i bosättningslandet
- Handläggningstiden inom socialförsäkringsområdet i Norge
- Ingen rätt till studiestöd efter arbete utomlands
- Studerandes socialförsäkring i ett annat nordiskt land
- Dubbelbeskattning Grönland och Sverige/Finland
- Beskattning av dansk kapitalpension
- Rutiner för skattehantering för äkta gränsgångare (Norge)
- Beskattning av utländska pensioner i bosättningslandet
- Erläggande av mervärdeskatt vid överförande av arbetsmaskin från Norge till Sverige
- Finskt krav på säkerhet vid tillfällig import av husvagnar, skotrar, etc
- Arjeplogavtalet

2014

- Språkkrav för danska yrkesutbildningar
- Problem vid flytt till Island med kvalifikationsperiod på 6 månader om E-104 blankett saknas

Avklarade gränshinder med status "Avskriven" 2014-2021

2021

- Danska medborgare bosatta i ett annat land fråntas rösträtt
- Beräkning av förmån vid arbetsoförmåga efter arbete i flera nordiska länder
- Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad
- Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete

2020

- Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige
- Erkännande av grönländska körkort

2019

- Norsk intern skattepraxis försvårar utförande av uppdrag i byggbranschen
- Tidskrävande formalia i förbindelse med gränsöverskridande förflyttning av prover av marina däggdjur
- PTP-tjänstgöring på Åland

2018

- Midlertidig import af heste mellem Norge og Sverige

2017

- Rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning i Sverige efter arbeidsavklaringspenger från Norge
- Flytt med handikappfordon i Norge

2016

- Begränsade möjligheter för gränsarbetare att arbetspendla till Norge
- Problem med fast anställda kulturarbetare i Sverige
- Rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare
- Eltariffer för Åland
- Gränshinder som härstammar ur det nordiska skatteavtalet

Fyra hinder som begränsar mobiliteten för individer i Norden härstammar från det nordiska skatteavtalet. Dessa hinder är:

- Problem med fast anställda kulturarbetare i Sverige (Gränshinderdatabasen nr. 14-066)
- Rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare (Gränshinderdatabasen nr. 14-056)

- Beskattning av utbetalningar från utländska pensioner i bosättningslandet samt utbetalningar enligt ett lands sociallagstiftning (Gränshinderdatabasen nr. 15-005)
- Beskattning av studiestöd (Gränshinderdatabasen nr. 14-156)

Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik har beslutat att väga in dessa gränshinder i arbetet om de nordiska länderna beslutar att se över det nordiska skatteavtalet. Av denna anledning har Gränshinderrådet beslutat att avskriva hindren om fast anställda kulturarbetare och rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare. Hindren om beskattning av utländska pensioner och beskattning av studiestöd är sedan tidigare avskrivna av Gränshinderrådet då det saknades förutsättningar för att lösa dem.

2015

- Den norska faderskvoten

2014

- Arbetspraktik i ett annat nordiskt land

Temaområden

Gränshinderrådet fick i februari 2020 ett stärkt mandat av samlingsministrarna för att framöver fokusera på bredare kvalitativa temaområden för ökad politisk relevans. Samtidigt har Gränshinderrådets ordförande getts möjlighet att vid behov delta i relevanta ämbetsmannakommitté- och ministerrådsmöten.

Under perioden har Gränshinderrådet fokuserat på sex temaområden för att stötta upp om arbetet med den nya visionen:

- Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte över de nordiska gränserna
- Erkännande av yrkeskvalifikationer
- Olika byggbestämmelser
- Geoblocking
- Gränsregional statistik
- Transportsamarbete över gränsen

Nedan ges en kort sammanfattning av status för arbetet med temaområdena. Seniorrådgivare på respektive sektor har skickat svaren till Gränshinderrådets sekretariat, arbetet sker på sektornivå och Gränshinderrådet bidrar där det är relevant.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

I december 2020 fik MR-A i samarbejde med MR-U og Grænsehindringsrådet udarbejdet en kortlægning af brancheregulerede hindringer for mobilitet i Norden. Som opfølgning på kortlægningen har EK-A i samarbejde med EK-U igangsat et projekt med henblik på at løse et udvalg af de hindringer, som fremgår af kortlægningen. Projektet løber fra 1. december 2021 til 31. oktober 2022 og udføres af Resonans Nordic. EK-U har endvidere nedsat en arbejdsgruppe i perioden 1. december 2021 til 31. december 2022, som skal vurdere mulighederne for et tættere nordisk samarbejde om anerkendelse af erhvervsfaglige uddannelseskvalifikationer.

Nordiska rådet har också intiterat ett projekt med tankesmedjor som är av betydelse för temaområdet och som Gränshinderrådet deltar i tillsammans med Nordiska rådets Presidium, utskottet för kunskap och kultur, utskottet för tillväxt och utveckling. Tankesmedjorna har fokus på de unga och den gemensamma nordiska arbetsmarknaden, hur man kan locka fler unga att söka yrkesutbildningar och vad som skulle krävas för att branschreglerade yrken ska bli godkända i alla nordiska länder.

Projektet är lösningsorienterat och uppbyggt på tankesmedjor där relevanta deltagare med olika kunskaper och erfarenheter inom områdena yrkesutbildningar och branschreglerade yrkeskvalifikationer i Norden tillsammans ska identifiera problemen och lösningarna.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Paula Lehtomäki, Nordiska ministerrådet, Vibeke Hammer Madsen, Norge, Bertel Haarder, Danmark, Kimmo Sasi, Finland, och John Johannessen, Färöarna.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-122](#)

Olika byggbestämmelser

Analysen af barrierer for et mere integreret nordisk marked for byggeri har været behandlet i styregruppen for harmonisering af nordiske byggereglementer. Anbefalinger fra styregruppen blev præsenteret ved bygge- og boligministtermødet d. 22 november i Finland. Her blev det besluttet at styrke det nordiske samarbejde om klimadeklARATIONER for bygninger, samt fortsætte samarbejdet om udvikling af en nordisk metode til vurdering af cirkulær økonomi i byggeriet og endeligt at iværksætte et samarbejde om digitalisering som instrument i harmoniseringen af byggeregler.

Finland har foretaget en række digitale workshops omkring New European Bauhaus (NEB) initiativet og dette blev præsenteret for bygge- og boligministrene d. 22 november. Her blev det vedtaget at nedsætte en styrergruppe for at drøfte, videreudvikle og koordinere en nordisk 'Action' i forbindelse med NEB.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland, Bertel Haarder, Danmark, och Kimmo Sasi, Finland.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-076.](#)

Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte över de nordiska gränserna

Cross-Border Digital Services programmet har fokus på gränsöverskridande digitala tjänster, och ska bidra till att förenkla gränsöverskridande kommunikation med det offentliga för de som bor och driver verksamhet i Norden och Baltikum. Samtliga delar av programmet (som omfattar e-ID interoperabilitet (NOBID), studera, arbeta och driva verksamhet över gränserna, ett data-utväxlingsprojekt och en Open Funding-mekanism) är nu igång.

Det finska ordförandeskapsprojektet om datautväxling lanserade sin [baseline rapport](#) i november 2021, med fokus på datautväxling över gränserna inom tre områden; att studera i ett annat nordisk-baltiskt land, att nyttja sjukvård i ett annat nordisk-baltiskt land samt nyttandet av juridiska databaser över gränserna. Rapportens resultat lägger grunden för ordförandeskapsprojektets projektplan för de två kommande åren. Arbetet kring att studera i ett annat nordiskt-baltiskt land har lyfts in i ett eget projekt, CBDS-Study under ledning av Finlands utbildningsstyrelse, Opetushallitus. Även detta projekt tar utgångspunkt i baseline studien för sitt fortsatta arbete.

Den [första utlysningen](#) i Open Funding mekanismen lanserades under hösten 2021, med deadline för ansökningar den 1 februari 2022. Genom årliga utlysningar 2021-2024 kommer denna mekanism att finansiera innovativa projekt för gränsöverskridande digitala samarbeten i den nordisk-baltiska regionen.

En viktig og grundlæggende byggesten i CBDS-programmet er det nordisk-baltiske samarbejde om eID interoperabilitet (NOBID). Formålet er at skabe en mere digitalt integreret region. NOBID-projektet er et samarbejde mellem de nordiske og baltiske landes myndigheder, som er ansvarlige for landenes nationale eIDs. De enkelte lande er også ansvarlige for at gøre deres nationale eID-løsninger tilgængelige til brug på tværs af landegrænserne, således at borgere og virksomheder kan tilgå tjenesterne. Udviklingen af eIDs er et nationalt ansvar, og fremdriften i NOBID-projektet afhænger derfor af landenes proces med at få godkendt (notificeret) deres nationale eID-løsninger af EU Kommissionen i overensstemmelse med EU's eIDAS-forordning. Sverige fick under hösten 2021 godkänt tre nationella eID-lösningar. I september 2021 påbörjade Norge sin process med att få två lösningar godkända. Dessa förväntas bli godkända i februari 2022. Då har samtliga länder i den nordisk-baltiska regionen, utom Island och Finland, fått nationella e-ID-lösningar godkända.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland, John Johannessen, Färöarna, Siv Friðleifsdóttir, Island samt Sverige.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-010.](#)

Geoblocking

Rapporten om geoblokering ("Nordisk TV på tværs af grænser") blev diskuteret på samrådsmødet mellem Ministerrådet for Kultur (MR-K) og Nordisk Råds udvalg for kundskab og kultur under sessionen 2019 i Stockholm.

På baggrund af rapporten og de efterfølgende drøftelser af rapportens konklusioner, har MR-K valgt ikke at gå videre med nye, konkrete tiltag i forhold til spørgsmålet om geoblokering.

Dessutom har gränshinderrådets medlemmar deltagit i debatten gennem Insändare och kolumner.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark.

Gränsregional statistik

Status på tidligere initiativ – Nordic Mobility-projektet

Ultimo 2020 udkom den statistik, det har været muligt at udarbejde i forbindelse med Nordic Mobility projektet. Nordic Mobility-projektet havde til formål at udvikle og producere grænseregional statistik. Projektet er et finske formandskabsprojekt fra 2016. Projektet blev udført af de nordiske statistikbureauer under ledelse af det finske statistikbureau.

Projektet blev forlænget to gange, senest til og med 2020, grundet juridiske hindringer med at udveksle mikrodata mellem det svenske og de øvrige nordiske statistikbureauer. Juridiske hindringer, som omhandlede barrierer for udveksling af personfølsomme mikrodata mellem de nordiske statistikbureauer.

Den grænsenationale statistik, som blev produceret inden for rammerne af projektet, er publiceret i den nordiske statistikdatabase: www.nordicstatistics.org. Herudover udkom i januar 2021 en rapport [Nordic Cross-border Statistics](#) med resultaterne samt statistikbureauernes vurdering af mulighederne omkring etablering af en permanent grænseregional statistik.

Nuværende arbejde med at producere grænseregional statistik

Statistikbureauerne – SCB (Sverige) og DST (Danmark) – har siden undersøgt muligheden for at producere grænseregional statistik i Øresundsregionen. De har afprøvet muligheden for at anvende oplysninger for grænseregional pendling i den registerbaserede statistik. Dette for at overkomme udfordringen med at udveksle mikrodata på tværs af grænserne.

Resultatet af dette arbejde ser lovende ud og bliver præsenteret af Region Skåne og statistikbureauerne på et webinar 2. februar 2022. Selve statistikken vil blive offentliggjort i [Ørestat-databasen](#) på et senere tidspunkt. Efterfølgende vil det være en mulighed at vurdere, om statistikken kan opskaleres til nordiske niveau.

Eksisterende initiativer for at fremme udveksling af data over de nordiske grænser

Udfordringen med udveksling af mikrodata mellem de nordiske statistikbureauer er fortsat ikke løst. Inden for det nordiske samarbejde pågår imidlertid andre projekter, som skal bidrage til at sikre de nødvendige betingelser udveksle data på tværs af grænserne. Disse vil muligvis kunne bidrage til at løse udfordringen med at udveksle statistiske data mellem de nordiske lande på længere sigt.

1. **The Nordic Commons (MR-S, Nordforsk, mv.)**
2. **Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation (MR-DIGITAL)**

The Nordic Commons

Norden har mulighed for at tage globalt lederskab ved at muliggøre en grænseoverskridende adgang til guldgruben af sundhedsdata til forskning,

innovation og sundhedspleje og derved fremme sundhed og velfærd i og uden for regionen.

[The Nordic Commons](#) er en vision om at etablere en nordisk sikker digital infrastruktur for sundhedsdata. For at opnå et nordisk Nordic Commons kræves et kraftfuldt tværsektorielt samarbejde mellem det politiske niveau, forsknings- og innovationssektoren og nationale dataejere.

På den baggrund har Nordisk Ministerråd etableret Nordic Commons-projektet som en del af handlingsplanen under Vision 2030, mål 6. Det langsigtede mål for Nordic Commons er at udvikle et nordisk sundhedsdatafællesskab med fælles infrastrukturløsninger og harmoniserede regler, der letter identifikation, deling, kompilering og analyse af sundhedsdata gennem nordiske samarbejdsprojekter.

Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation

Det finske formandskabs projekt fra 2021, *Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation*, har til formål at skabe en fælles model og praksis til at forbedre og øge effektiviteten af grænseoverskridende dataudveksling. Formålet er at udvikle en driftsmodel, som bidrage til at fremme en smidigere grænseoverskridende mobilitet og dagligdag for mennesker og virksomheder ved at forbedre dataudvekslingen mellem myndigheder.

I projektperioden (2021–2023) vil der blive skabt brugbare og permanente løsninger til grænseoverskridende dataudveksling og samarbejde mellem myndigheder.

Første leverance fra projektet var et baseline studie, som udkom i november 2021:

[Baseline study of cross-border data exchange in the Nordic and Baltic countries.](#)

Fokus for studiet var formandskabsprojektets tre arbejdsopgaver: At studere i et andet nordisk-baltisk land, brugen af sundhedsydelser i et andet nordisk-baltisk land og den alsidige brug af de nordisk-baltiske lovgivningsdatabaser.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Sverige.

Transportsamarbete

Status

De nordiske transportministre mødtes på et uformelt møde den 7. Maj 2020 for at drøfte styrket nordisk samarbejde og som opfølgning af dette møde har der været dialog mellem landene om indhold og struktur af et styrket samarbejde. Sagen er også blevet drøftet mellem de nordiske samarbejdsministre.

Konklusionen fra landenes dialog er, at der ikke er enighed om oprettelse af et ministerråd for transport på nuværende tidspunkt. Det udelukker dog ikke, at man kan samarbejde på andre niveauer og Nordisk Ministerråd har afsat betydelige midler af til arbejdet med grøn transport i Vores vision 2030 og den tilhørende handlingsplan. Slutteligt er der planlagt en transportministerkonference i forbindelse med ministermødet, men p.g.a. Covid-19 er konferencen udskudt.

Det förebyggande arbetet

I gränshinderarbetet ingår också att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Alla fackministerråd ska arbeta förebyggande inom sina områden och så långt det är möjligt säkra att EU-lagstiftning genomförs likartat i Norden.

Länderna ska sträva efter att förhindra att nya gränshinder uppstår när de inför nya lagar och regler.

Även Gränshinderrådet, Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna arbetar förebyggande.

Mycket av det förebyggande arbetet sker inom ramen för informationstjänsternas informationsuppdrag, att vägleda och informera nordiska invånare och företag om gränsöverskridande lagar och regler. I kontakten med invånare kan informationstjänsterna även tidigt upptäcka potentiella gränshinder.

Även inom ramen för det etablerade nätverk som finns mellan Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat och informationstjänsterna sker utbyte av kunskap och samarbete i syfte att ännu mer effektivisera informations- och nordiska integrationsinsatser och gränshinderarbetet.

Informationsarbetet

Information skapar trygghet

Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Nordkalottens Grensetjeneste/Gränstjänst och Øresunddirekt har särskild betydelse för det nordiska gränshinderarbetet.

De är Gränshinderrådets strategiska frontlinje i kontakten med invånare och företag i Norden och utgör därför en väsentlig del av Nordiska ministerrådets mobilitets- och gränshinderarbete.

Deras arbete skapar trygghet i vardagen för privatpersoner och företag som vill röra sig mellan de nordiska länderna och som behöver hjälp med att finna gränsregionalt anpassad information om regler och myndighetskontakter.

Organisering

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst och faller under de nordiska samarbetsministrarnas ansvar.

De tre gränsregionala informationstjänsterna är organiserade och finansierade på olika sätt, med myndigheter och regionala aktörer. I flera fall även kommunala aktörer. Gemensamt för de tre är att de alla finansieras av Gränshinderrådet.

Samtliga informationstjänster har egna och gemensamma nätverk av experter från myndigheter och intresseorganisationer.

Uppdrag

Informationstjänsterna har tre gemensamma grundläggande uppdrag som förenar dem. Inom uppdragen varierar informationstjänsternas åtaganden och insatser. Utöver dessa har Info Norden ett bredare uppdrag och de tre gränsregionala informationstjänsterna har åtaganden gentemot sina övriga finansiärer

Informationsarbetet

Informationstjänsterna vägleder invånare och företag i Norden med ge och/eller finna gränsregionalt anpassad information om regler och myndighetskontakter. De skapar trygghet i vardagen för privatpersoner och företag som vill röra sig mellan de nordiska länderna under hela den livscykeln som nordiska invånare eller företag går igenom. Ett exempel är en pendlare vars livscykel startar vid att söka ett arbete i ett annat land och slutar med pension.

Kontakt sker både via hemsidor, kontaktformulär och personlig vägledning.

Informationstjänsternas hemsidor finns på flera nordiska språk.

Mobilitetsfrämjande insatser

Informationstjänsterna anordnar och deltar på mobilitets- och gränshinderkonferenser med myndigheter, politiker och andra relevanta aktörer för att lyfta de möjligheter och utmaningar det innebär att vara gränspendlare, att pendla mellan nordiska huvudstäder, att flytta till ett annat nordiskt land och så vidare.

Informationstjänsterna deltar och anordnar även jobbmässor och andra event för att öka kännedomen om de möjligheter som Norden erbjuder för arbetstagare, företag och studenter.

Informationstjänsterna anordnar även särskilda informationsträffar för enskilda, företag och politiker. Vissa av dem är skraddarsydda såsom särskilda deklarationsdagar för gränspendlare och andra av mer allmän karaktär.

Gränshinderarbetet

I sina dagliga kontakter med privatpersoner och företag registrerar de potentiella gränshinder samt analyserar om dessa kan lösas lokalt, regionalt eller nationellt. De identifierade gränshindren inrapporteras därefter till Gränshinderrådets sekretariat, som utreder dem vidare i samarbete med ansvariga departement. Ifall de uppfyller definitionen på nordiskt gränshinder dokumenteras hindren i den nordiska gränshinderdatabasen och kan prioriteras av medlemmarna i Gränshinderrådet.

Informationstjänsterna deltar också, tillsammans med departementstjänstemän, på de nationella gränshinderrådsmedlemmarnas förmöten i de fall dessa genomförs. På så sätt tas informationstjänsternas erfarenhet och länk till de nordiska invånarna tillvara.

Samarbetsplattform

Gränshinderarbetet och informationsinsatserna har effektiviserats genom att Gränshinderrådets sekretariat tillsammans med informationstjänsterna har utvecklat en gemensam nordisk samarbetsplattform, LOTS-gruppen (Lösningsfokuserad Orienterande Tjänstgörande Samordnare).

Informationstjänsterna har ett starkt samarbete sinsemellan som möjliggör kunskapsutbyte och effektivisering av informations- och gränshindersamarbetet.

Gränshinderrådets sekretariat ingår i de gränsregionala informationstjänsternas styrgrupper samt har regelbundna avstämningsmöten med Info Nordens, på så sätt sker det ett regelbundet informationsutbyte och Nordiska ministerrådet ges insyn i den dagliga verksamheten samt samt i förekommande fall medverkan i strategiska beslut.

Informationstjänsternas roll under coronakrisen

Under coronakrisen har informationstjänsterna varit särskilt avgörande i arbetet att sammanställa information om coronarelaterade störningar som uppstått till följd av inreserestriktioner och nationella beslut. Informationen har sammanställts i 21 rapporter som skickats till de nordiska samarbetsministrarna, Nordiska rådet och ett flertal andra aktörer.

Deras informationsinsatser har även varit särskilt avgörande i människors vardag genom att vara behjälpliga vid tolkningen av restriktioner.

Informationstjänsterna har lyft utmaningarna under krisen i olika sammanhang; i nyhetsbrev, på konferenser, i paneldebatter, i dagstidningar, i TV- och radiointervjuer och i andra sammanhang.

Via sina kanaler i sociala medier har de också informerat om mobilitet och gränshinder inte minst i relation till reserestriktioner i samband med coronakrisen. Info Norden genomförde till exempel en särskild insats genom att bjuda in nordiska invånare att prata om sin vardag i Norden till Nordiska rådets session 2020 och 2021 under hashtaggen #NordicHumans.

Läs mer om Gränshinderrådets arbete i avsnittet [Särskilda insatser under coronakrisen](#)

Kort om informationstjänsterna

Nedan följer korta informativa avsnitt om respektive informationstjänst samt tabeller med kontakt- och webbstatistik.

Info Norden

Info Norden vänder sig till privatpersoner som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Norden och informerar även om nordiska stödordningar och nordiskt samarbete i stort.

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst och är en helnordisk tjänst med kontor i var och en av de åtta nordiska huvudstäderna. Den faller under de nordiska samarbetsministrarnas ansvar och samordnas av Nordiska ministerrådets kommunikationsavdelning.

De nordiska webbsidorna finns på de nordiska huvudspråken och på engelska.

Info Nordens mål är att medborgarna först och främst ska hitta svar på sina frågor på Info Nordens hemsida. Förfrågningar till Info Norden besvaras via en databas med hänvisningar till information på myndigheternas hemsidor och kontaktuppgifter till berörda myndigheter. Info Norden arbetar för att personliga förfrågningar i första hand ska röra mer komplicerade frågor och nya potentiella gränshinder. Den personlig kontakten med invånare sker främst via ett webbformulär och potentiella gränshinder identifieras i kontakten med medborgare och företag.

Webb och sociala media

Webb: www.norden.org/sv/info-norden

Facebook: www.facebook.com/infonorden

Twitter: [@infonorden](https://twitter.com/infonorden)

	Webb (sessioner)	Personlig betjäning (telefon/e-post m.m)	Externa aktiviteter (deltagare)	Facebook	Twitter
Info Norden	2 030 290	7 072	2 600	9 909	1 606

Info Nordens mål är att medborgarna först och främst ska hitta svar på sina frågor på Info Nordens hemsida och att förfrågningar i första hand ska röra mer komplicerade frågor och nya potentiella gränshinder. Läs mer i avsnittet ovan hur Info Norden arbetar.

Grensetjänsten Norge-Sverige

Grensetjänsten Norge-Sverige är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Norge-Sverige.

Grensetjänsten Norge-Sverige är lokaliserat i Morokulien Infocenter mitt på gränsen mellan Sverige och Norge.

Webb och sociala media

Webb: www.grensetjansten.com/sv/

Facebook: www.facebook.com/grensetjansten

Twitter: [@grensetjansten](https://twitter.com/grensetjansten)

Nordkalottens Grensetjeneste / Gränstjänst

Nordkalottens Grensetjeneste/Gränstjänst är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Finland-Norge-Sverige.

Informationstjänsten har två kontor, ett i Torneå/Haparanda som har fokus på frågor mellan Finland och Sverige och ett i Skibotn, Storfjord, Norge som arbetar med Norge-Finland frågor, samt även Sverige-Norge frågor.

Webb och sociala media

Webb: www.granstjanst.se

Facebook: www.facebook.com/RajaneuvontaGranstjanst

Twitter: [@GranstjanstNord](https://twitter.com/GranstjanstNord)

Øresunddirekt

Øresunddirekt är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till

privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Danmark och Sverige.

Øresunddirekt består av ett informationscenter i Malmö - Øresunddirekt Sverige - och en webbredaktion i Köpenhamn - Øresunddirekt Danmark. Øresunddirekt Sverige och Øresunddirekt Danmark delar varumärke, men är organisatoriskt åtskilda och har delvis olika finansiärer.

Webb och sociala media

Webb: www.oresunddirekt.com

Facebook: www.facebook.com/oresunddirekt

Twitter: [@oresunddirekt](https://twitter.com/oresunddirekt)

	Webb (sessioner)	Personlig betjäning (telefon/e- post m.m.)	Externa aktiviteter (deltagare)	Facebook	Twitter	LinkedIn
Grensetjänsten Norge-Sverige	519 057	29 063	1 466	1 903	-	-
Nordkalottens Grensetjeneste/ Gränstjänst	69 674	3 455	1 494	1 240	85	36
Øresunddirekt	2 795 361	23 686	1 673	3 028	823	609
SUMMA	3 384 092	56 204	4 633	6 171	908	645

Med anledning av coronakrisen och för att förhindra smittspridning begränsade de gränsregionala informationstjänsterna i mitten av mars 2020 möjligheten för fysiska besök och ställde även in fysiska informationsträffar och seminarier. Dock har samtliga informationstjänster varit tillgängliga för personlig kontakt via telefon och e-post. Nordkalottens Grensetjeneste/Gränstjänst har dock av personal- och tekniska skäl inte haft möjlighet att leverera komplett statistik och statistiken rörande personlig betjäning är därför mindre än den var i verkligheten.

Ditt gränsproblem – nytt verktyg för gränshinder

År 2019 tilldelade samarbetsministrarna de tre gränsregionala informationstjänsterna 1 miljon DKK för att utveckla ett gemensamt digitalt inrapporteringssystem för gränshinder som uppstår i de nordiska gränsregionerna.

I november 2021 lanserades hemsidan "*Ditt gränsproblem*" där man genom ett digitalt inrapporteringssystem kan rapportera upplevda mobilitetshinder i Norden. Rapportören kan vara allmänheten, företag, myndigheter, organisationer med flera.

Det nya inrapporteringssystemet är ett medborgarnära och tillgängligt system som effektiviserar det gemensamma gränshinderarbetet och samarbetet mellan de gränsregionala informationstjänsterna, skapar kvantitativa underlag samt förbättrar kvalitén på inrapporteringar till Gränshinderdatabasen.

www.dittgransproblem.com

Samarbetet med Nordiska rådets Gränshindergrupp

Nordiska rådet har en Gränshindergrupp som består av 14 parlamentariker från alla länder, presidiet, partigrupper, utskott och kommittéer i Nordiska rådet. Som medlem i Gränshindergruppen företräder de samtliga nordiska medborgare och företag som lever och verkar i Norden.

Gränshindergruppen, som är en informell arbetsgrupp under Nordiska rådets Utskott för Tillväxt och Utveckling i Norden, ska bidra till att säkra att de nordiska regeringarna uppnår de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest integrerade region 2030. Gränshindergruppens arbete ska bidra till det nordiska samarbetet genom att sätta nordiska mobilitetsfrågor på den nationella agendan i samtliga nordiska parlament i syfte att skapa de främsta förutsättningarna för medborgare och företag i Norden att fritt röra sig mellan de nordiska länderna.

Gränshindergruppen har under 2020/2021 i första hand följt och arbetat med de gränshinder som Nordiska ministerrådets Gränshinderråd arbetat med. Fokus har bland annat legat på ett urval av de temaområden som Gränshinderrådet valt att prioritera, yrkesutbildningar, yrkeskvalifikationer och revidering av det nordiska skatteavtalet, samt de prioriterade gränshinder som fortfarande är olösta från 2014–2016 i syfte att påskynda ett beslut/lösning.

Dessutom har Gränshindergruppen även fokuserat på ett urval av de störningar som Gränshinderrådet har identifierat och arbetat med till följd av coronakrisen.

Gränshindergruppen har egna möten samt gemensamma möten med Gränshinderrådet. Gränshindergruppen har även tillsammans med Gränshinderrådet påbörjat arbetet med tvärgrupper/fokusgrupper som består av relevanta medlemmar från respektive grupp vars syfte är att koordinera sina insatser nationellt inom särskilda prioriterade gränshinder.

Nedan följer en schematisk översikt över hur gränshinderarbetet är organiserat hos Gränshinderrådet på Nordiska ministerrådet och Gränshindergruppen på Nordiska rådet och hur samarbetet sker däremellan.

Efterord

Gränshinderrådets ordförande 2021

Gränshinderrådet för oss vidare trots många steg bakåt

Vårt mål "Norden skall bli världens mest integrerade region" är i slutet av år 2021 längre borta än före coronapandemin. I kampen mot pandemin satte länderna sina egna intressen före nordiskt samarbete. Enligt våra undersökningar är medborgarna idag osäkra om de vågar ta anställning eller företaga i ett annat nordiskt land.

Systemet för att undanröja nordiska gränshinder visade sin styrka också i pandemin. Info Norden och våra gränsregionala informationstjänster kunde hjälpa gränspendlare och förmedla information om problemen till Gränshinderrådet. Vi skapade ett rapporteringssystem för coronarelaterade gränshinder. I svåra fall som delade familjer och problem med det gränsöverskridande sociala skyddet kunde ministrarna med stöd av rådet snabbt lösa problemen.

Rådet har även fortsatt att lösa ordinarie gränshinder. Rådet hade 38 prioriterade gränshinder och sex temaområden 2021. Beredskapen att lösa uppenbara enklare gränshinder är bra hos de nationella regeringarna och myndigheterna. Men vi får hela tiden nya gränshinder. De svåraste gäller möjligheter att använda digitala tjänster i alla nordiska länder. Dessutom har vi evighetsproblem med frågor som byggbestämmelser och geoblocking.

Gränshinderrådet får ett nytt mandat 2022 som tydligare kommer att sammankopplas med Nordiska ministerrådets Vision 2030 och dess handlingsplan för att bli världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Samarbetet mellan samarbetsministrarna och rådet har intensifierats. Rådet kommer i fortsättningen att arbeta mera tillsammans med olika ministerråd för att lösa problem på deras arbetsområde. För att öka det politiska trycket har rådet och Nordiska Rådets Gränshindergrupp skapat gemensamma arbetsgrupper för att lösa valda problem.

För att ta klara steg i avskaffandet av gränshinder måste vi snart få möjligheten att identifiera oss digitalt i Norden, få bättre tillgång till personnummer i andra nordiska länder, ge myndigheterna möjligheten att överföra persondata till andra nordiska länder, ge möjlighet att erkänna och uppfylla kraven på yrkeskvalifikationer i alla nordiska länder och förenkla och förhindra problem kopplat till de nordiska skatteavtalen i Norden.

Syftet i Helsingforsavtalet var att harmonisera vår lagstiftning. Om vi skulle ha enhetligare regler, skulle vi också ha färre gränshinder. De nordiska länderna är bättre tillsammans.

Kimmo Sasi

Ordförande, Gränshinderrådet 2021

BILAGA

KÖPENHAMN 18 MARS 2022

Källor till avsnittet Norden i siffror

Källor till statistiken i Verksamhetsrapporten 2020–2021

27,7 millioner indbyggere (2021)

Kilde: www.nordicstatistics.org

1,5 millioner virksomheder (2019) (Enbart Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige)

Kilde: www.nordicstatistics.org

13 millioner medarbejdere (2020)

Kilde: www.nordicstatistics.org

Pending over en nordisk grænse

Arbejdssted/ Bopæl	Sverige	Danmark	Norge	Finland	Island	Total
Sverige		2 039 (2017)	1 244 (2017)	1 324 (2017)	88	4 695
Danmark	14 275 (2017)		503	101	56	14 935
Norge	17 397 (2017)	3 600		966	694	22 657
Finland	1 854	181	184		12	2 231
Island	165	196	140	13		514
Total	33 691	6 016	2 071	2 404	850	45 032

Siffrorna i tabellen ovan är från år 2015, med undantag av den statistik som finns från år 2017.

Kilde: www.nordicstatistics.org

Vgregion.se, StatNord, Ørestat, Skatteetaten

Örestat: OEPEN1S, OEPEN2S

10 472 milliarder DKK eller 1407 milliarder € BNP (2019)

Kilde: www.nordicstatistics.org

18. største økonomi i verden, PPP (2020)

Kilde: International Monetary Fund <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2020/01/weodata/weoselgr.aspx>

7. største økonomi i Europa, PPP (2020)

Kilde: International Monetary Fund <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2020/01/weodata/weoselgr.aspx>

264 000 bor i et andet nordisk land (2019)

Kilde: www.nordicstatistics.org

Norden er den region i verden, hvor landene tilsammen har den næsthøjeste grad af frihed (2019)

Kilde: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2019/map>

Verdens mest demokratiske stat (2019)

Kilde: <https://www.eiu.com/topic/democracy-index>

Verdens lykkeligste befolkning (2020) (På delad 1:a plats med Schweiz)

Kilde: World Happiness Report 2020 s. 24 <https://worldhappiness.report/ed/2020/#read>

38 000 flyttede i 2019 til et andet nordisk land

Kilde: www.nordicstatistics.org

Mandat för Gränshinderrådet 2022–2024

Att säkerställa att det finns gynnsamma förutsättningar för rörlighet och handel i Norden är en högt prioriterad fråga i det nordiska samarbetet och en viktig del i arbetet med att nå visionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

De nordiska regeringarna har gett Gränshinderrådet ett nytt mandat som sträcker sig fram till den 31 december 2024.

Gränshinderrådet ska fortsatt vara ett oberoende organ och vara pådrivare gentemot de nationella politiska och administrativa systemen i syfte att skapa förutsättningar för en integrerad region där invånare enkelt kan arbeta, flytta, studera och starta företag över gränserna.

De senaste årens kriser har påverkat mobiliteten och särskilt medfört utmaningar för de människor som bor i gränsregioner. Gränshinderrådet har därför i sitt mandat fått uppdrag att, i samarbete med sitt nordiska och gränsregionala nätverk, på kort varsel samla information och uppmärksamma regeringarna på mobilitetsproblem som uppstår i kristider samt föreslå lösningar och stå till förfogande med sin kunskap när så efterfrågas.

[Läs hela mandatet här](#) - finns på svenska, finska och isländska.

<https://pub.norden.org/politiknord2021-746/>

Om denna publikation

Gränshinderrådets verksamhetsrapport 20/21

PolitikNord 2022:701

ISBN 978-92-893-7215-2 (PDF)

ISBN 978-92-893-7216-9 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politiknord2022-701>

Publicerad 18.3.2022

© Nordiska ministerrådet 2022

Layout: Louise Jeppesen

Foto: Hinder på arbetsmarknadsområdet – Unsplash.com; Hinder på utbildningsområdet – Unsplash.com/Susan Q Yin; Hinder på social- och hälsoområdet – Eiríkur Björnsson/Norden.org; Hinder på skatteområdet – Unsplash.com; Hinder på näringslivsområdet – Johner.se/Caiaimage; Övriga gränshinder – Unsplash.com/Abbilyn Zavgorodniaia

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/publikationer